

Enquesta de participació i hàbits culturals

Informe i proposta d'enquesta

Sèrie **Cultura**

El coneixement dels hàbits i les pràctiques culturals de la ciutadania constitueix un element essencial per a la presa de decisions en política cultural. En el cas dels municipis, la proximitat dels governs locals amb la població facilita una relació de tu a tu que els dona una aproximació directa a les inquietuds i els interessos culturals dels ciutadans. Ara bé, només els procediments demoscòpics —especialment enquestes— permeten assolir un coneixement global, sistemàtic i, sobretot, que incorpori tant les pràctiques i els hàbits d'aquells que generalment participen de les propostes culturals com d'aquells que no.

Amb aquest treball, el CERC promou un procés de reflexió per impulsar un nou model d'enquesta d'hàbits culturals per a l'àmbit local que s'adapti a les circumstàncies actuals. Es treballa amb un concepte ampli de *participació cultural* que engloba el consum cultural, però també la pràctica (individual i col·lectiva), la formació i la participació en la presa de decisions, i s'hi incorpora la perspectiva de gènere, amb preguntes específiques i de manera transversal al llarg de tota l'enquesta.

El procés de reflexió s'ha fet de la mà de dues expertes en polítiques culturals i ha anat precedit d'un treball de recerca i anàlisi que ha servit per conèixer i valorar diversos models d'enquesta d'hàbits i participació cultural. A més, s'ha comptat amb un grup assessor que ha acompanyat i enriquit tot el procés.

Enquesta de participació i hàbits culturals

Informe i proposta d'enquesta

Aquest treball és una iniciativa del Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC) de la Diputació de Barcelona. S'ha elaborat entre juny i desembre de 2019.

Autores

Marta Domènech, consultora de La Taula Cooperativa
Adriana Partal, consultora i gestora cultural

Persones entrevistades

Ramon Castells, cap d'estudis del CoNCA; Gemma Carbonell, tècnica d'estudis del CoNCA; Neus Rios, cap del servei del Gabinet Tècnic del Departament de Cultura de la Generalitat; Javier Redondo, responsable d'estadística del Gabinet Tècnic del Departament de Cultura de la Generalitat; María Ángeles Pérez Corrales, directora de la División de Estadística y Estudios de la Secretaría General Técnica del Ministerio de Cultura y Deporte; Mikel Etxebarria, responsable de l'Observatorio Vasco de la Cultura; Xavier Fina, director d'ICC Consultors; Marta Ardiaca, cap d'Arts Escèniques i Música al Servei de Cultura de l'Ajuntament del Prat de Llobregat; Glòria Brusati, cap de cultura de l'Ajuntament de Mataró, i equip de la Regidoria de Cultura de Mataró; Marta Borreguero, tècnica de cultura a l'Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat; Pietat Hernández, cap de cultura a l'Ajuntament de Terrassa, i Josep Pla, cap de l'Oficina Tècnica de Cultura a l'Ajuntament de Sabadell.

Grup assessor

Nicolás Barbieri, professor i investigador de l'Institut de Govern i Polítiques Públiques (IGOP); Andreu Garrido, director de consultoria a Teknecultura; Olga López, tècnica assessora en Museus i Patrimoni Cultural a la Gerència de Serveis de Cultura de la Diputació de Barcelona; Silvia Valle, sòcia de Liquen Data Lab, i Assumpta Manils, Secretaria Tècnica de l'Institut de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona.

Coordinació metodològica, suport tècnic i de contingut (CERC)

Laia Gargallo, cap de l'Oficina
Aina Roig, cap de la Secció Tècnica
Marga Julià, tècnica responsable del Programa d'estudis

1a edició: juny de 2020

© de l'edició: Diputació de Barcelona
© dels textos: Marta Domènech i Adriana Partal

Producció i edició: Gabinet de Premsa i Comunicació
de la Diputació de Barcelona

Composició: Jordi Rodríguez Ramos
Revisió lingüística: Montse Rigol
Impressió: Departament de Reproducció Gràfica
de la Diputació de Barcelona

Índex

Presentació	5
Introducció	7
El context actual	7
Objectius de la futura Enquesta de participació i hàbits culturals	8
Metodologia	9
Anàlisi preliminar	
1. La participació cultural: una mirada àmplia	12
1.1. Participar com a receptor/a	14
1.2. Participar creant	15
1.3. Participar aprenent	21
1.4. Participar decidint	23
2. Les desigualtats en cultura	24
3. La perspectiva de gènere en l'anàlisi de la participació	26
4. L'àmbit digital en la participació cultural	28
5. Els motius de la no participació	32
6. Informació sociodemogràfica	36
6.1. Origen i lloc de naixement	37
6.2. Situació laboral	37
6.3. Situació personal	37
6.4. El barri de residència	38
6.5. Mobilitat	38
6.6. Llengua	39
6.7. Capital cultural familiar	39
7. Altres informacions rellevants	42

Enquesta de participació i hàbits culturals per a municipis de la demarcació de Barcelona

8.	Enquesta de participació i hàbits culturals	44
9.	Apunts metodològics	56

Annex

	Síntesi de les enquestes analitzades	59
--	---	-----------

Presentació

El coneixement dels hàbits i les pràctiques culturals de la ciutadania constitueix un element essencial per a la presa de decisions en política cultural, que complementa la informació obtinguda a través d'altres fonts i indicadors.

En el cas dels municipis, la proximitat entre el govern local i la població facilita una relació de tu a tu que dona als primers un coneixement directe, malgrat que informal, de les inquietuds i els interessos culturals de la ciutadania o, si més no, de la part d'aquesta que participa en l'activitat cultural local. Ara bé, només els procediments democràtics —especialment enquestes— permeten assolir un coneixement global, sistemàtic i, sobretot, que incorpori tant les pràctiques i els hàbits d'aquells que generalment participen de les propostes culturals com d'aquells que no.

Entre els anys 2005 i 2007, des del Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC) de la Diputació de Barcelona es va impulsar una enquesta d'hàbits culturals: el Demoscerc, que es va portar a terme simultàniament als municipis de la demarcació de Barcelona que tenien més de 50.000 habitants (en la primera edició) i més de 30.000 (en la segona edició). Aquesta enquesta permetia la comparació entre els diversos municipis de la demarcació i amb enquestes similars d'àmbits territorials superiors. Malgrat que va néixer amb vocació de periodicitat, únicament es va portar a la pràctica dues vegades, el 2005 i el 2007, de manera que fa més de dotze anys que no s'analitzen els hàbits i la participació cultural des del CERC.

Avui, recuperant la vocació del Demoscerc, el CERC ha iniciat un procés de reflexió per impulsar un nou model d'enquesta que s'adapti a les circumstàncies actuals, tot mantenint la mirada local: s'incideix de manera destacada en aquells aspectes de la participació cultural més relacionats amb els àmbits d'intervenció habituals en la política cultural dels municipis. A més, per tal d'adaptar la proposta a les especificitats de cada ajuntament, s'ha optat per dissenyar un model d'enquesta amb un cert grau de flexibilitat.

Paral·lelament, s'ha volgut dirigir la mirada cap a determinats aspectes concrets de la participació cultural que sovint es deixen de banda en les enquestes d'hàbits culturals. Així doncs, es treballa amb un concepte ampli de *participació cultural* que engloba el consum cultural, però també la pràctica (individual i col·lectiva), la formació i la participació en la presa de decisions. D'altra banda, es vol aprofundir en el coneixement de les persones que es mantenen més allunyades de les activitats culturals i, especialment, d'aquelles activitats que s'impulsen des dels ajuntaments. L'objectiu és arribar a copsar els perfils d'aquests no participants, i saber amb quines barreres es troben i quins són

els seus interessos i necessitats culturals. S'incorpora, a més, la perspectiva de gènere, amb preguntes específiques i de manera transversal al llarg de tota l'enquesta.

El procés de reflexió s'ha fet de la mà de dues expertes en polítiques culturals, i ha anat precedit d'un treball de recerca i anàlisi que ha servit per conèixer i valorar diversos models d'enquesta d'hàbits i participació cultural —a escala local, nacional i internacional— i extreure de cada un allò que s'ha considerat adequat per als objectius i les circumstàncies del treball. A més, s'ha comptat amb un grup assessor que ha acompanyat i enriquit tot el procés.

A continuació, trobareu la proposta d'Enquesta d'hàbits culturals per als municipis de la demarcació de Barcelona, així com el marc conceptual que la fonamenta i justifica, que és fruit del procés de reflexió portat a terme. L'enquesta vol ser un recurs més que des del CERC es pugui oferir als ajuntaments per tal de facilitar i millorar la seva actuació municipal en el desenvolupament de les polítiques culturals.

JOAN CARLES GARCÍA CAÑIZARES
President delegat de l'Àrea de Cultura

Introducció

Entre els anys 2005 i 2007, l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona va elaborar el projecte Demoscerc, una operació estadística que es va dur a terme als municipis amb més població (més de 50.000 habitants en la primera edició i més de 30.000 habitants en la segona edició). L'objectiu del Demoscerc era recollir informació sobre els hàbits de consum cultural de la població dels municipis de la demarcació de Barcelona.

Passada més d'una dècada, la Diputació de Barcelona vol reprendre aquella iniciativa i adaptar els continguts i els objectius al context social i cultural actual. Per fer-ho, s'ha dut a terme un estudi que donarà com a resultat la futura Enquesta de participació i hàbits culturals.

El context actual

Segons el marc jurídic actual de l'Estat espanyol, els municipis tenen com a competència pròpia la promoció de la cultura i els equipaments culturals.¹ Tanmateix, la definició d'aquesta competència deixa marge a la interpretació.

Tots els municipis compten amb una xarxa d'equipaments culturals municipals (centres cívics, biblioteques, teatres, auditoris, etc.), més o menys extensa, i una programació cultural pròpia que se centra en aquests equipaments, en les celebracions vinculades al calendari festiu i, de vegades, en festivals singulars. Però, quina és la lògica que hi ha darrere de l'acció cultural municipal?

Mentre que a les polítiques culturals en l'àmbit autonòmic i estatal el paradigma de la *democratització cultural* ha marcat les línies d'actuació predominants, en l'àmbit municipal, la *democràcia cultural* ha estat sempre molt més present.

En el paradigma de la democratització cultural, s'entén la cultura com un bé col·lectiu que ha d'estar a l'abast de la ciutadania. La ciutadania té la condició de públic espectador i la cultura és interpretada com un bé de consum que es rep. En canvi, el marc de la democràcia cultural entén la cultura com la pràctica social construïda en el diàleg, en la qual es promou la participació de la ciutadania com a protagonista de la creació de la cultura, partint dels seus interessos i necessitats. La ciutadania té la condició de públic actor.

---

1. Article 25.2.m de la Llei 27/2013, de 27 de desembre, de racionalització i sostenibilitat de l'Administració local (LRSAL).

Cal tenir en compte la tensió entre aquests dos paradigmes que es troben hibridats a l'hora de pensar quins han de ser els objectius d'una enquesta de participació i hàbits culturals a escala municipal. Els rols de la ciutadania poden variar en un cas i en l'altre, i produir un tipus de relació amb la cultura que va des d'una implicació activa fins a actituds més aviat passives o estrictament receptives.

Objectius de la futura Enquesta de participació i hàbits culturals

Un dels primers reptes abans de dissenyar l'Enquesta és definir a quins objectius ha de respondre.

Cal tenir en compte que l'abast municipal de l'Enquesta genera diferències importants respecte a altres operacions estadístiques que es porten a terme en l'àmbit autonòmic o estatal. Les competències en cultura són diferents, però també ho són els ritmes i les dinàmiques de funcionament, així com la relació directa que s'estableix entre la ciutadania i les administracions locals.

El fet que l'Enquesta hagi d'acabar sent aplicable a diferents municipis comporta altres reptes: és necessari dissenyar un qüestionari que reculli informació rellevant per a tots els municipis que l'elaborin, però, alhora, que sigui prou flexible per recollir informació adaptada als contextos específics. És per aquest motiu que l'Enquesta que es proposa fruit d'aquest estudi compta amb una part comuna per a tots els municipis i algunes preguntes que es poden modificar, incloure o eliminar segons cada realitat cultural.

Recollint tot això, els objectius de l'Enquesta són:

- Donar suport a l'avaluació de les polítiques culturals municipals i a la presa de decisions.
- Aportar una mirada a la participació cultural àmplia i adaptada a la realitat de l'acció cultural a escala municipal.
- Aportar informació sobre la participació, el consum i la pràctica cultural que fa la ciutadania dins del municipi.
- Conèixer els motius que fan que part de la ciutadania no participi culturalment o no consumeixi cultura.
- Detectar formes de participació cultural que s'escapen de l'abast institucional.

Metodologia

Per dissenyar l'Enquesta de participació i hàbits culturals per als municipis de la demarcació de Barcelona, s'han dut a terme les accions següents:

- Anàlisi d'enquestes i informes sobre hàbits i participació cultural en l'àmbit català, estatal i internacional. S'han analitzat:
  - *Encuesta de hábitos y prácticas culturales en España (2018-2019)*. Ministerio de Cultura y Deporte.
  - *Estadística de hábitos, prácticas y consumo en Cultura (2007-2008)*. Observatorio Vasco de la Cultura.
  - *Encuesta de participación cultural en Euskal Herria 2018*. Observatorio Vasco de la Cultura.²
  - *Panel longitudinal de hábitos y consumo cultural (2016)*. Observatorio Vasco de la Cultura.
  - *Jornada con expertos internacionales (Bilbao, maig 2018)*. Observatorio Vasco de la Cultura.
  - *El consum cultural a les Illes Balears (2016)*. Direcció de Cultura del Govern Balear.
  - *La participació cultural a Catalunya (2013-2016)*. CoNCA.
  - *Enquesta de participació cultural a Catalunya (2017 i 2018)*. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.
  - *La participación cultural en la Comunidad Valenciana (2017)*. Generalitat Valenciana
  - *Enquesta de participació i necessitats culturals de Barcelona (2018)*.³
  - *L'equitat en les polítiques culturals. Estudi de casos amb metodologia de recerca participativa (2019)*. Centre d'Estudis i Recursos Culturals de la Diputació de Barcelona.
  - *Vital Signs: Cultural Indicators for Australia (2019)*. Australian Government.
  - *CEI2010: Philadelphia Cultural Engagement Index (2010)*. Greater Philadelphia Cultural Alliance.
  - *Statistique de poche de la culture en Suisse (2018)*. Confédération Suisse.
  - *Encuesta Bienal de Culturas (2015)*. Observatorio de Culturas de Bogotá.
  - *Documentation of statistics for Cultural Habits Survey (2018)*. Statistics Denmark.
  - *Expand the Universe of Participating Art Events - Arts Participation and Consumption Survey (2014)*. Hong Kong Arts Development Council.
  - *Cultural Consumption and Participation (2002)*. Government of Canada.

Al llarg de l'informe, s'aprofundeix en alguns d'aquests informes i enquestes. Depenent del tema que es vol analitzar, s'han seleccionat les enquestes que l'han tractat amb més profunditat i/o que són més properes al marc i als objectius de la futura Enquesta de participació i hàbits culturals que ens ocupa.

2. Els resultats d'aquesta enquesta no han estat publicats en el moment de la redacció d'aquest informe.

3. Els resultats d'aquesta enquesta no han estat publicats en el moment de la redacció d'aquest informe.

La síntesi de l'anàlisi total d'aquestes enquestes i informes es recull en l'[Annex](#).

- Entrevistes a responsables de Cultura de diferents ajuntaments de la demarcació de Barcelona:
  - Ajuntament de l'Hospitalet de Llobregat
  - Ajuntament de Mataró
  - Ajuntament de Sabadell
  - Ajuntament de Terrassa
  - Ajuntament del Prat de Llobregat
- Entrevistes amb responsables d'institucions culturals que treballen en l'anàlisi d'hàbits i participació cultural:
  - Consell Nacional de la Cultura i les Arts (CoNCA)
  - Gabinet Tècnic del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya
  - Ministerio de Cultura y Deporte
  - Observatorio Vasco de la Cultura
- Sessió de treball amb persones expertes en l'anàlisi d'hàbits i participació cultural.

La recollida d'informació i l'anàlisi efectuada han permès tractar una sèrie de qüestions i reflexions que han estat cabdals per al disseny de l'Enquesta.

El present document s'estructura a partir de dos capítols. En el primer s'apunten una sèrie de temes debatuts i analitzats en profunditat durant el procés de treball. En cadascun d'aquests temes es plantegen els debats, s'analitza com els han abordat les diferents enquestes, s'extrauen conclusions i, finalment, es fa una proposta d'informació que la futura Enquesta ha de recollir.

El segon capítol recull la proposta de qüestionari de la futura Enquesta de participació i hàbits culturals i alguns apunts metodològics.

Anàlisi preliminar

1. La participació cultural: una mirada àmplia

La definició de les diferents formes de participació cultural i l'elecció de les preguntes per recollir-les en la futura Enquesta són, sens dubte, els principals reptes d'aquest estudi.

Com s'ha apuntat a la introducció, la voluntat és que aquesta sigui una enquesta pensada no només des de la lògica de la democratització cultural, sinó que també cal que incorpori una part central basada en el paradigma de la democràcia cultural, una perspectiva que històricament s'ha quedat fora, o poc representada, a les estadístiques culturals.

Per tal d'organitzar la informació que cal recollir, algunes enquestes i estudis utilitzen diferents classificacions per definir la participació cultural. A continuació, es presenten tres propostes:

Taula 1. Comparativa de definicions de participació cultural

Enquesta o estudi	Tipus de participació	Definicions
<i>L'equitat en les polítiques culturals. Estudi de casos amb metodologia de recerca participativa</i> Diputació de Barcelona - IGOP	Participació - accés	Activitats promogudes pels governs locals (i els equipaments públics).
	Participació - pràctica	Pràctica cultural ciutadana que permet la creació, l'expressió o la formació.
	Participació - comunitat	Formar part d'entitats, grups o col·lectius culturals, amb un mínim grau de formalització.
	Participació - governança	Participar en els processos d'elaboració, implementació i avaluació de polítiques culturals.
<i>CEI2010: Philadelphia Cultural Engagement Index</i> Greater Philadelphia Cultural Alliance	Participació inventiva	Implica la ment, el cos i l'esperit en un acte de creació artística. Un acte únic independentment del grau d'habilitat.
	Participació interpretativa	Acte creatiu d'autoexpressió que aporta un valor afegit a les obres d'art que ja existeixen, individualment o col·laborativament.
	Participació curatorial	Acte creatiu de seleccionar, organitzar de manera intencionada i col·leccionar art per la satisfacció de la pròpia sensibilitat artística.
	Participació observacional	Es produeix en veure o escoltar programes d'art o obres d'art creades, comissariades o dutes a terme per altres persones.
	Participació ambiental	Consisteix a experimentar art, conscientment o inconscientment, que no s'ha seleccionat.

Taula 1. Comparativa de definicions de participació cultural (continuació)

Enquesta o estudi	Tipus de participació	Definicions
<i>Encuesta de participación cultural en Euskal Herria (2018)</i> Observatorio Vasco de Cultura	Participació receptiva	El consumidor o el professional no és l'actor principal de la pràctica cultural. La pràctica receptiva no s'ha de considerar passiva, però l'«emissor» exerceix un paper de lideratge (davant del «receptor»). ⁴
	Participació creativa	Tant des de la perspectiva de la democràcia cultural (que argumenta que tots som creadors potencials de la cultura), com des de la perspectiva de la pràctica semiprofessional o aficionada.
	Participació digital	Un tipus de participació on resulta encara més difícil establir la separació entre la pràctica receptiva i la creativa.

Font: Elaboració pròpia.

Les tres classificacions diferencien entre les participacions més passives/receptives, molt vinculades amb el consum cultural, i les més actives, més properes al paradigma de la democràcia cultural.

En el cas de l'estudi *L'equitat en les polítiques culturals* de la Diputació de Barcelona, la participació-accés se centra en les activitats promogudes per les administracions locals, però no inclou les organitzades per entitats o altres actors privats. D'altra banda, diferencia entre les pràctiques culturals dutes a terme per la ciutadania de manera individual (creació, expressió i formació) i aquelles que es fan de manera col·lectiva. Finalment, també inclou la participació vinculada a la presa de decisió de la població en el desenvolupament de les polítiques culturals. Es tracta d'una definició de participació emmarcada en els drets culturals.

L'enquesta de Filadèlfia aprofundeix en els diferents índexs de participació segons el grau de «control creatiu» que tenen les persones en la pràctica cultural. En aquest cas, no es té en compte el vessant comunitari, però sí que inclou un tipus de participació cultural (participació ambiental) que es pot donar d'una manera inconscient i que, en alguns casos, es podria relacionar amb la pràctica cultural comunitària menys organitzada.

Finalment, l'enquesta duta a terme per l'Observatorio Vasco de la Cultura diferencia entre la participació receptiva i la creativa, però tampoc no dona un pes específic a les pràctiques comunitàries. En canvi, defineix un tipus de participació concret vinculat a l'àmbit digital.

Tenint en compte aquestes tres propostes, les entrevistes i les sessions de treball portades a terme i les necessitats que els ajuntaments consultats han expressat, a continuació es proposa una definició de participació cultural pròpia que diferencia entre quatre tipus principals de participació. Aquesta classificació servirà de base per recollir la informació sobre participació cultural en la futura Enquesta.

4. *Jornada con expertos internacionales* (Bilbao, maig 2018), Observatorio Vasco de la Cultura.

Taula 2. Definició de participació cultural per a l'Enquesta de participació i hàbits culturals per als municipis de la demarcació de Barcelona

Enquesta	Tipus de participació	Definicions
<i>Enquesta de participació i hàbits culturals per als municipis de la demarcació de Barcelona</i>	Participar com a receptor/a	Es dona una comunicació unidireccional entre l'expressió o el producte cultural o artístic i la persona que el rep. Per exemple: anar a un concert o llegir un llibre.
	Participar creant	Individualment: totes aquelles pràctiques que inclouen formes de creació i/o expressió. Per exemple: tocar un instrument o fer artesanía.
		Col·lectivament o comunitàriament: l'activitat o pràctica es porta a terme de manera col·lectiva i aquesta col·lectivitat és part indissociable de la pràctica. Per exemple: formar part d'un grup de lectura o participar en l'organització de la Festa Major.
	Participar aprenent	Inclou totes les activitats que tenen un caràcter educatiu, pedagògic o de reflexió, independentment que el contingut sigui cultural o artístic en un sentit clàssic. Per exemple: participar en un curs de cuina, anar a una xerrada sobre el canvi climàtic o fer un curs de dansa.
Participar decidint	Inclou aquelles accions de participació i intervenció en processos, projectes o accions culturals posats en marxa per l'Administració local. Per exemple: format part del Consell de Cultura del municipi.	

Font: Elaboració pròpia.

Què aporta aquesta nova proposta respecte de les anteriors?

- Diferència entre pràctiques culturals individuals i col·lectives, però sense crear un tipus de participació diferent.
- Inclou un tipus de participació específic per a la participació en activitats de caràcter formatiu i/o pedagògic que van més enllà de les pràctiques tradicionalment culturals i artístiques.

A continuació, aprofundim en cadascuna de les quatre formes de participació proposades posant la mirada en la futura Enquesta.

1.1. Participar com a receptor/a

Es dona una comunicació unidireccional entre l'expressió o el producte cultural o artístic i la persona que el rep.

Aquest tipus de participació és el que es recull a totes les enquestes de participació i hàbits culturals, amb algunes variacions. Tanmateix, per a l'Enquesta de participació i hàbits culturals per a municipis, cal seleccionar aquelles informacions que són més rellevants per a la política cultural a escala local.

S'exclouen consums i pràctiques que sí que recullen la majoria d'enquestes, però que, des d'una perspectiva municipal, no aporten informació rellevant. La rellevància, en

aquest cas, ve definida per les competències i les capacitats dels ajuntaments d'incidir en aquest tipus de pràctiques culturals.

Algunes de les qüestions desestimades en l'àmbit «Participar com a receptor/a» són:

- Consum de continguts audiovisuals
- Consum de continguts sonors (ràdios, *podcasts*, audiollibres, etc.)
- Equipaments tecnològics disponibles

Tenint en compte les competències culturals dels municipis i l'oferta cultural que de manera regular es programa, els àmbits que ha de recollir l'Enquesta com a forma de participar com a receptor/a són els següents:

- Assistència a concerts i festivals de música (dins i fora del municipi)
- Assistència a espectacles d'arts escèniques (dins i fora del municipi)
- Assistència a exposicions (dins i fora del municipi)
- Assistència al cinema en sala (dins i fora del municipi)
- Lectura de llibres (digital i paper)

S'inclou la lectura de llibres perquè molts ajuntaments, en col·laboració amb les biblioteques municipals, organitzen programes específics de foment de lectura entre la població.

1.2. Participar creant

Individualment: totes aquelles pràctiques que inclouen formes de creació i/o expressió.

Col·lectivament o comunitàriament: la pràctica es porta a terme de manera col·lectiva i aquesta col·lectivitat és part indissociable de la pràctica.

Com s'ha apuntat, les pràctiques culturals són les que menys presència tenen a les enquestes de participació i hàbits, però, en el cas que ens ocupa, són d'una importància cabdal. És per aquest motiu que cal una anàlisi específica.

A continuació, es recullen les propostes que fan sis de les enquestes analitzades per recollir informació sobre la participació creativa o les pràctiques culturals. Aquestes enquestes són les que, en major o menor grau, fan una aproximació més profunda a aquesta perspectiva. En aquest cas, també s'ha inclòs l'Enquesta de Barcelona, tot i que els resultats encara no estan publicats.

A la taula següent es destaquen en gris les cel·les corresponents a aquelles opcions de resposta que estarien emmarcades dins de la nostra definició de «Participar creant». Així, quedarien excloses aquelles que s'emmarcarien dins de «Participar com a receptor/a», dins de «Participar aprenent» o d'altres que estan fora del nostre focus d'interès.

Taula 3. Diferents enfocaments en enquestes sobre pràctiques culturals

Enquesta	Apartat de l'enquesta	Preguntes	Opcions de resposta
<i>Enquesta de participació cultural a la Comunitat Valenciana (2017)</i> Generalitat Valenciana	Altres pràctiques	Pertany a alguna associació de tipus cultural?	
		En quin àmbit d'actuació situaria l'associació o associacions a què pertany?	
		En els últims dotze mesos, ha fet alguna de les activitats següents?	Ballet o un altre tipus de dansa
			Ballar
			Tocar un instrument musical
			Assistir a classes de cant
			Compondre música
			Actuar en un grup de teatre
			Actuar en un espectacle musical
			Participar en esdeveniments artístics al carrer
			Pintar, dibuixar, il·lustrar
			Fer escultura
			Fer fotografies
			Fer vídeos o pel·lícules
			Utilitzar l'ordinador per crear obres d'art o dissenys gràfics
			Fer macramé, boixets...
			Teixir o brodar
			Crear bijuteria
			Terrisseria o treballs en cuir o fusta
			Fer treballs manuals
Escriure en blogs o publicar vídeos a YouTube/Vimeo			
Escriure novel·les, contes o poesia			
Crear jocs/videojocs			
Assistir a cursos de cuina creativa			
Assistir a cursos de rebosteria creativa			
Participar en clubs de lectura			
<i>Enquesta de participació i necessitats culturals de Barcelona (2018)</i> Institut de Cultura de Barcelona (ICUB)	Àmbit únic	Em podria dir si durant els darrers sis mesos ha dedicat part del seu temps (a banda de l'àmbit laboral) a alguna de les activitats següents?	Explicar contes o històries (a infants o a altres grups de persones)
			Practicar activitats relacionades amb l'artesanía, la fusteria, la jardineria, la cuina tradicional, etc.
			Practicar esports o jocs en grup (jocs de taula, caminar, córrer o quedar amb amistats per jugar partits...)
			Participar en actes tradicionals o populars col·lectius o altres activitats comunitàries (festes del barri, carnaval...)

Taula 3. Diferents enfocaments en enquestes sobre pràctiques culturals (continuació)

Enquesta	Apartat de l'enquesta	Preguntes	Opcions de resposta
			Anar a llocs de culte o religiosos, o fer alguna pràctica espiritual col·lectiva
			Anar a restaurants, bars...
			Anar a discoteques, clubs, sales de ball...
			Anar a fires i mercats (de segona mà, de Nadal, etc.). No s'inclouen els mercats de compra quotidiana
			Passejar per la ciutat
			Passejar per la natura
		De la llista següent, em podria dir si durant els últims sis mesos ha fet alguna d'aquestes activitats?	Anar al cinema
			Anar a concerts
			Anar a espectacles de dansa
			Anar al teatre
			Participar en obres de teatre
			Ballar o fer dansa de qualsevol tipus (sevillanes, hip-hop, dansa clàssica, contemporània...)
			Visitar exposicions, museus...
			Pintar, dibuixar, fer escultures...
			Llegir llibres
			Escriure (blogs, novel·les, articles, assaig, contes, poesia...)
			Participar en altres activitats relacionades amb la lectura, la poesia o la literatura en general
			Fer fotografies o creacions artístiques relacionades amb la cultura audiovisual
		Tocar instruments, cantar, fer música	
		Actualment vostè participa en alguna de les entitats o grups següents?	Entitat o grup artístic o cultural
Entitat o moviment social (associació de famílies, educació en el lleure, ONG...)			
Centre excursionista o club esportiu			
Entitat de caràcter espiritual o religiós			
Altres grups per fer activitats compartides (ACLARIMENT: s'inclou qualsevol mitjà com ara WhatsApp, correu electrònic, etc.)			
CEI2010: <i>Philadelphia Cultural Engagement Index (2010)</i> Greater Philadelphia Cultural Alliance	Participació en esdeveniments comunitaris	Quina d'aquestes activitats fa habitualment?	Participa en danses ètniques o folklòriques comunitàries
			Ajuda a fer obres de teatre o espectacles
			Assisteix a festivals de cinema
			Va a fires d'art i artesanía

Taula 3. Diferents enfocaments en enquestes sobre pràctiques culturals (continuació)

Enquesta	Apartat de l'enquesta	Preguntes	Opcions de resposta
		De mitjana, cada quant...	<p>Assisteix a clubs de comèdia, <i>slams</i> de poesia o nits de micro obert</p> <p>Assisteix a obres de teatre o musicals amb actors professionals</p> <p>Explica històries o contes</p> <p>Representa històries o escenes a casa o a casa d'amics</p> <p>Participa en concursos o programes teatrals</p> <p>Assaja i actua en obres de teatre o musicals davant d'un públic</p> <p>Ajuda a crear obres de teatre o espectacles, però no hi actua</p> <p>Pren classes d'interpretació</p>
<i>Encuesta de participación cultural en Euskal Herria 2018</i> Observatorio Vasco de la Cultura	Participació creativa	<p>Participa activament en algun tipus d'associació cultural?</p> <p>Específicament, en quins àmbits i amb quina freqüència du a terme aquestes pràctiques, segons si és diàriament, setmanalment, diverses vegades al mes, una vegada al mes, almenys una vegada l'any, o mai?</p>	<p>Fer teatre</p> <p>Fer dansa, ball, ballet</p> <p>Cantar en un cor</p> <p>Tocar un instrument musical</p> <p>Fer fotografies</p> <p>Fer vídeos</p> <p>Fer altres audiovisuals</p> <p>Bertsolarisme</p> <p>Escriure</p> <p>Pintar o dibuixar</p> <p>Fer manualitats, artesanía</p> <p>Participar en un club de lectura</p> <p>Altres</p>
<i>Encuesta de hábitos y prácticas culturales en España (2018-2019)</i> Ministerio de Cultura y Deporte	Altres pràctiques relacionades amb l'oci i la cultura	Persones que han fet activitats artístiques en el darrer any segons el tipus d'activitat	<p>Escriure</p> <p>Pintar o dibuixar</p> <p>Altres arts plàstiques</p> <p>Fer fotografies</p> <p>Fer vídeos</p> <p>Dissenyar pàgines web</p> <p>Altres audiovisuals</p> <p>Fer teatre</p> <p>Fer dansa, ball, ballet</p> <p>Flamenc, ball espanyol</p> <p>Tocar un instrument musical</p>

Taula 3. Diferents enfocaments en enquestes sobre pràctiques culturals (continuació)

Enquesta	Apartat de l'enquesta	Preguntes	Opcions de resposta
			Cantar en un cor
			Altres activitats vinculades a la música
Altres activitats artístiques			
		Pertinença a associacions culturals o clubs d'amics	Amb quotes
			Sense quotes
<i>Encuesta Bienal de Culturas (2015)</i> Observatorio de Culturas de Bogotá	Pràctiques artístiques i consums culturals	Practica actualment alguna activitat artística?	Interpretar instruments, cantar o compondre música, fer barreges musicals
			Escriure novel·la, poesia, conte, assaig, crònica, historieta o còmic, dramaturgia, guió o d'altres
			Esculpir, teixir, brodar, tallar, modelar, confeccionar
			Pintar, dibuixar, fotografiar
			Fer instal·lacions, escenografies, decorar espais
			Actuar en espectacles escènics, pel·lícules o vídeos, fer pràctiques circenses
			Dirigir o produir espectacles escènics, musicals o de dansa, fer, filmar o editar pel·lícules, vídeos, continguts audiovisuals o digitals
			Ballar, crear coreografies, fer <i>performances</i>
	Identitat cultural, memòria i patrimoni	Durant els dos últims anys habitualment...	Ha practicat una llengua tradicional de grups ètnics
			Ha elaborat receptes de medicina tradicional
			Ha desenvolupat processos productius i tècniques artesanals tradicionals
			Ha participat en l'organització d'alguna activitat relacionada amb les arts populars
			Ha participat en l'organització d'actes festius, lúdics i religiosos
			Ha practicat jocs i esports tradicionals
Ha preparat alguna recepta de la cultura culinària			
Ha participat en les activitats pròpies d'alguna organització tradicional			

Font: Elaboració pròpia.

Aquesta anàlisi permet extreure algunes conclusions que són de rellevància per al nostre estudi:

- El vessant col·lectiu i comunitari de les pràctiques no està recollit de manera específica, però sí en algunes de les opcions de resposta, concretament en el cas de l'enquesta de Barcelona i Bogotá. A la resta, la pràctica cultural col·lectiva només es recull a través de les preguntes sobre pertinença a associacions i/o grups organitzats.

- Les opcions de resposta en aquestes preguntes tenen una relació directa amb el context cultural on es fa l'enquesta. Caldrà posar atenció en aquesta qüestió a l'hora de definir les opcions de resposta en aquestes preguntes.
- L'apartat de l'enquesta on se situen aquestes pràctiques té relació amb la importància que se'ls dona. Així, tant a l'enquesta feta pel Ministerio de Cultura y Deporte com a la de la Comunitat Valenciana, aquestes pràctiques es troben dins d'un apartat anomenat «Altres pràctiques». Aquesta manca d'apartat específic provoca la sensació que es tracta d'una participació de segon nivell respecte a les altres que sí que tenen apartats propis.

Un cop feta aquesta anàlisi, es pot fer una proposta de temes que l'Enquesta ha d'incloure a l'apartat «Participar creant». En aquest cas s'apunten també algunes possibilitats de respostes.

- Pràctiques culturals individuals:
  - Escriure
  - Pintar o dibuixar
  - Teixir, brodar o confeccionar
  - Fer fotografies
  - Fer vídeos o continguts audiovisuals
  - Fer teatre
  - Ballar o crear coreografies
  - Tocar un instrument musical o compondre música
  - Cantar
  - Fer manualitats o artesanía
- Pràctiques culturals col·lectives i/o comunitàries:
  - Formar part d'una associació cultural
  - Formar part d'un grup de teatre o dansa
  - Formar part d'un grup de música o banda
  - Formar part d'un club de lectura
  - Formar part d'un grup de persones que fan activitats juntes de manera regular (artesanía, pintura, costura, cuina, fotografia, etc.)
  - Participar en l'organització de festes i/o celebracions (Festa Major, festa del barri, del carrer, religioses, etc.)
  - Formar part de grups o col·lectius amb qui es comparteixen objectius polítics
  - Formar part de grups o col·lectius amb qui es comparteixen vivències, debats i/o reflexions

1.3. Participar aprenent

Totes les activitats que tenen un caràcter educatiu, pedagògic o de reflexió, independentment que el contingut sigui cultural o artístic en un sentit clàssic.

Una part important de les enquestes analitzades recullen informació sobre la formació artística i cultural, reglada i no reglada. En tots els casos, se centren en aquells cursos i activitats formatives directament relacionats amb disciplines artístiques:

Taula 4. Diferents enfocaments en enquestes sobre formació artística i cultural

Enquesta	Preguntes
<i>Encuesta de hábitos y prácticas culturales en España (2018-2019)</i> Ministerio de Cultura y Deporte	Persones segons la participació en cursos de formació complementària vinculats a la cultura. <ul style="list-style-type: none"> - Curs o taller d'escriptura - Pintura o dibuix - Altres arts plàstiques - Fotografia no professional - Altres audiovisuals - Disseny - Teatre - Dansa - Altres arts escèniques - Tocar un instrument musical - Una altra formació musical (cant...) - Patrimoni cultural (restauració, etc.) - Altres matèries vinculades a la cultura
<i>Encuesta de participación cultural en Euskal Herria 2018</i> Observatorio Vasco de Cultura	Fora del col·legi i de l'institut, ha fet cursos o formacions en alguna matèria vinculada a l'art o a la cultura? En quins àmbits?
<i>Enquesta de participació i necessitats culturals de Barcelona (2018)</i> Institut de Cultura de Barcelona	Em podria dir si té formació o ha fet cursos de les activitats següents? <ul style="list-style-type: none"> - Tocar instruments, cantar, fer música - Llegir o escriure (blogs, prosa, poesia, articles...) - Actuar o participar en obres de teatre - Ballar, participar en grups de dansa - Pintar, dibuixar, fer artesanía (roba, ceràmica...), esculpir... (arts visuals) - Fer fotografia artística, pel·lícules, curtmetratges o altres filmacions (audiovisuals)
<i>CEI2010: Philadelphia Cultural Engagement Index (2010)</i> Greater Philadelphia Cultural Alliance	Ha fet alguna d'aquestes activitats? <ul style="list-style-type: none"> - Classes de música - Classes d'interpretació - Classes d'artesanía o arts visuals - Classes de dansa - Classes d'escriptura - Investigar o explorar la història familiar
<i>Encuesta Bienal de Culturas (2015)</i> Observatorio de Culturas de Bogotá	En la seva vida ha rebut algun tipus de formació en alguna activitat artística i en quin nivell principalment? <ul style="list-style-type: none"> - Tocar instruments, cantar o compondre música, fer mescleres musicals - Escriure novel·la, poesia, conte, assaig, crònica, historieta o còmic, dramaturgia, guió o d'altres - Esculpir, teixir, brodar, tallar, modelar, confeccionar - Pintar, dibuixar, fotografiar - Fer instal·lacions, escenografies, decorar espais - Actuar en espectacles escènics, pel·lícules o vídeos, fer pràctiques circenses - Dirigir o produir espectacles escènics, musicals o de dansa, fer, filmar o editar pel·lícules, vídeos, continguts audiovisuals o digitals - Ballar, crear coreografies, fer <i>performances</i>

Font: Elaboració pròpia.

Totes les enquestes recullen informació molt similar en relació amb la formació artística i cultural. Ara bé, aquesta informació es mostra insuficient segons la nostra definició d'aquest tipus de participació que té en compte tota l'acció cultural regular dels ajuntaments en matèria cultural.

Uns dels equipaments culturals més presents als municipis de Barcelona són els centres cívics i altres equipaments polivalents de proximitat que ofereixen una àmplia oferta d'activitats formatives i educatives. Aquestes activitats, molt sovint, excedeixen els límits del que tradicionalment s'entén com a cultura. Així, és molt habitual trobar ofertes de cursos i activitats vinculades a gastronomia, idiomes, història, disciplines esportives, relaxació, etc. Es tracta d'una oferta emmarcada en les lògiques de la dinamització sociocultural i és, per a moltes persones, una part important de la seva vida cultural, social i d'oci.

No és objecte d'aquest informe entrar en el debat de què es pot catalogar com a cultura i què no. L'Enquesta ha de ser d'utilitat per a la planificació de les polítiques culturals municipals i, per tant, cal que tingui en compte tota l'acció i l'oferta que depèn de les àrees de Cultura de les administracions locals.

Tenint en compte aquesta realitat, l'Enquesta ha de tenir en compte els temes i les disciplines següents dins de l'apartat «Participar creant»:

- Formació o cursos sobre (dins o fora del municipi) (format presencial i en línia):
  - Tocar instruments, cantar, fer música
  - Escriure (blogs, prosa, poesia, articles...)
  - Actuar
  - Ballar
  - Pintar, dibuixar, fer artesanía, esculpir...
  - Fer fotografies, pel·lícules, curtmetratges o altres filmacions
  - Cuina o gastronomia
  - Idiomes
  - Història
  - Relaxació i/o meditació
  - Ioga, pilates, tai-txi o altres activitats físiques orientades al benestar físic i mental
- Assistència a xerrades, conferències o presentacions de llibres sobre (dins i fora del municipi):
  - Ciència
  - Història
  - Literatura, humanitats o altres arts
  - Salut
  - Feminisme
  - Medi ambient

1.4. Participar decidint

Inclou aquelles accions de participació i intervenció en processos, projectes o accions culturals posats en marxa per l'Administració local.

Aquesta qüestió no està present a les enquestes analitzades. En l'estudi *L'equitat en les polítiques culturals. Estudi de casos amb metodologia de recerca participativa* s'utilitza el marc conceptual dels drets culturals que inclou la governança, tot i que en la recerca que es va portar a terme no es va abordar a fons aquest aspecte.

Tanmateix, la majoria dels ajuntaments consultats han expressat el seu interès a conèixer en quin grau i de quina manera la ciutadania estaria disposada a participar en òrgans de participació, en comissions i en la presa de decisions de qüestions vinculades a la cultura.

Tenint en compte aquesta demanda, l'Enquesta ha de recollir la informació següent sobre «Participar decidint»:

- Participació o no en la presa de decisions sobre cultura al municipi
- Valoració de les vies de participació en la presa de decisions existents al municipi
- Recull de l'interès a participar-hi
- Temps disposat a dedicar-hi
- Forma de participació preferida (presencial/virtual)

2. Les desigualtats en cultura

En els darrers anys han anat apareixent estudis i reflexions sobre les desigualtats en la participació cultural que se sustenten sobre el paradigma dels drets culturals.

Prenent com referent la Declaració Universal dels Drets Humans (1948), així com els Pactes Internacionals de les Nacions Unides i la Declaració Universal de la Unesco sobre Diversitat Cultural, l'any 2007 es va aprovar la Declaració de Friburg. Aquest nou acord vol defensar la dimensió cultural del conjunt dels drets humans reconeguts. Així mateix, trenca amb la tendència a reivindicar els drets culturals emmarcant-los, exclusivament, en els drets de les minories i dels pobles indígenes. Per tant, la Declaració de Friburg defensa tots els drets humans que fan referència a la diversitat cultural, però també el dret de les persones a participar en la cultura.

Es tracta, doncs, d'un nou acord internacional que defensa la importància no només de tenir accés a la cultura i «consumir-la», sinó també de «la llibertat de desenvolupar i compartir coneixements i expressions culturals, fer recerques i participar en les diverses formes de creació, així com en els beneficis d'aquesta creació». Advoça a participar com a subjectes actius de cocreació de cultura, superant el paradigma de la democratització cultural i obrint la porta a la democràcia cultural.

L'estudi promogut per la Diputació de Barcelona i desenvolupat per l'Institut de Govern i Polítiques Públiques (IGOP), *L'equitat en les polítiques culturals. Estudi de casos amb metodologies de recerca participativa*, és un bon exemple de com aplicar aquesta perspectiva. Es tracta, a més, d'una investigació centrada en l'àmbit de la política cultural municipal.

Aquest estudi identifica tres factors que considera condicionants de les desigualtats:

- Els recursos: inclou tant els mitjans econòmics com simbòlics (nivell educatiu, estatus social, capital cultural familiar, etc.) que una persona té i que poden facilitar o dificultar la participació en determinats consums i pràctiques culturals.
- La diferència: inclou tots aquells elements que distancien una persona o col·lectiu d'altres col·lectius, i generen distància en la percepció de la cultura i, alhora, en la manera i la intensitat de participar en cultura. Aquests elements poden ser l'edat, el gènere, el barri de residència, l'origen, la situació personal, o d'altres.
- La desconexió: inclou elements com ara la xarxa de suport de què es disposa, la mobilitat, l'accés a la informació o a la connectivitat digital, el coneixement dels mecanismes de funcionament de la societat, etc.

A més d'aquests factors, l'estudi introdueix un quart element complementari que vol instar la necessitat d'aplicar una mirada interseccional a tots aquests elements que condicionen les desigualtats.

Però, en quina mesura pot una enquesta de participació i hàbits culturals extreure informació sobre els factors que condicionen les desigualtats? Caldrà trobar preguntes que recullin informació rellevant i utilitzar les variables sociodemogràfiques per poder creuar resultats.

Prenent com a base els tres factors condicionants de desigualtats, l'Enquesta ha de recollir la informació següent:

- Recursos disponibles:
  - Nivell d'estudis
  - Situació laboral
  - Capital cultural familiar
- Factors de diferència:
  - Percepció de les diferències entre la participació cultural que es fa i les que fan altres persones amb característiques diferents: persones d'altre gènere, persones d'altres edats, persones d'altres barris, etc.
- Factors de desconexió:
  - Situació de convivència a la llar
  - Vida social i relacional
  - Coneixement del català i el castellà
  - Coneixement i ús d'Internet i les xarxes socials
  - Existència de malalties o discapacitats

3. La perspectiva de gènere en l'anàlisi de la participació

De totes les enquestes analitzades, l'única que fa una aproximació en profunditat a la perspectiva de gènere és *La participación cultural en la Comunidad Valenciana (2017)*. Aquest esforç per trobar fórmules per integrar aquesta mirada al llarg de tota l'enquesta té la voluntat de ser un punt de partida per a la creació d'un observatori per a la igualtat de gènere en les pràctiques culturals a la Comunitat Valenciana.

Ja fa anys que pràcticament totes les enquestes utilitzen mostres que garanteixen la representativitat de les dades per sexe. Ara bé, la majoria d'operacions estadístiques no van més enllà a l'hora d'intentar aplicar una mirada de gènere o feminista als qüestionaris o a les anàlisis. Es tracta d'un objectiu sense gaires referents i, per tant, caldrà provar diferents fórmules i testar els resultats per anar afinant l'obtenció d'informació rellevant.

L'enquesta de la Comunitat Valenciana incorpora una bateria de preguntes sobre dimensions qualitatives de la pràctica cultural. Alguns exemples són:

- Dels llibres que ha llegit en l'últim any, quants estaven escrits per autores?
- Qui protagonitzava l'última pel·lícula, sèrie o espectacle d'arts escèniques que ha vist?
  - Home
  - Dona
  - Dones i homes per igual
- Quantes compositores/cantadores o grups de música formats per dones podria anomenar?
- Quins referents creatius o culturals segueix o l'inspiren en la seua pràctica amateur?
  - Més dones que homes
  - Igualment dones que homes
  - Més homes que dones

Tanmateix, els resultats d'aquestes preguntes no es troben recollits en l'anàlisi que es fa a l'últim capítol de l'informe de resultats. En aquest capítol, dedicat a assentar les bases del futur observatori, es tracten els àmbits següents on es detecta que la variable sexe té un pes més determinant i pot generar desigualtats:

- Els equipaments que es posseeixen: les dones superen als homes en connexió a Internet, equip de música, reproductor DVD, tauleta tàctil, *smart TV*. En canvi, els homes només destaquen en instruments de corda i guitarra i en instruments de vent.

- Les activitats portades a terme: les formacions en dansa, teatre, escriptura o dibuix són fetes en major grau per dones, mentre que les formacions en fotografia i música són activitats més masculines.
- Continguts preferits: a les preferències cinematogràfiques també hi ha diferències clares entre gèneres masculins (acció i aventures, ciència ficció, cinema bèl·lic, terror o eròtic) i gèneres femenins (comèdia, drama, animació, musical, infantil, feminista).
- Formes de consum: les dones fan, amb més regularitat, activitats com ara lectura de llibres, audiència televisiva, assistència a concerts, arts escèniques i pràctiques patrimonials. En canvi, els homes fan amb més freqüència activitats com ara escoltar la ràdio, pràctiques digitals, jocs mitjançant el mòbil, videojocs i pràctica esportiva.
- Relació amb la construcció de la identitat personal: la investigació constata l'existència d'universos culturals diferenciats en funció del sexe.

En el cas que ens ocupa, cal reflexionar sobre si tota aquesta informació referent a les diferències en la pràctica cultural entre homes i dones, més enllà de la freqüència de consum i participació, són rellevants des d'una perspectiva municipal.

Una qüestió que cal tenir en compte és que, gràcies a la lluita i les reivindicacions del moviment feminista, les polítiques de gènere han arribat als ajuntaments. Es tracta d'un procés que encara té molt de camí per recórrer, però que pretén filtrar-se capil·larment en totes les àrees de l'acció municipal, també en la cultural. Les programacions culturals cada vegada més paritàries, la posada en valor de dones artistes i creadores en cicles o exposicions, o el desenvolupament de protocols contra l'assetjament sexual a les festes i festivals són alguns exemples d'aquesta integració de la perspectiva de gènere en l'acció cultural.

Davant d'això, cal preguntar-nos: «Té sentit fer preguntes específiques sobre l'aplicació de la perspectiva de gènere que actualment s'està aplicant en les polítiques culturals municipals?», «Pot ser una oportunitat per avaluar aquestes noves polítiques?», «Pot ser rellevant preguntar sobre discriminacions que s'hagin viscut en les pràctiques culturals per raó de gènere?».

Els debats que s'han produït durant el procés d'elaboració d'aquest estudi ens porten a creure que sí que cal incloure la perspectiva de gènere a l'Enquesta, però d'una manera transversal i, novament, tenint en compte quins objectius persegueix i quines són les competències municipals en aquesta qüestió.

Tenint això en compte, l'Enquesta ha de recollir informació sobre aquestes qüestions:

- Valoració de les programacions culturals en termes de paritat
- Importància de la presència de dones creadores a l'hora de participar i consumir culturalment
- Identificació de situacions de discriminació per raó de gènere en la participació cultural

4. L'àmbit digital en la participació cultural

La manera de recollir informació sobre Internet i l'àmbit digital en les enquestes de participació i hàbits culturals genera molts debats no resolts. En les darreres dècades, la democratització de l'ús d'Internet i la multiplicitat de dispositius disponibles, de plataformes, d'aplicacions i de programaris incorporen una dimensió digital, no només en la participació cultural, sinó en tots els vessants de la vida.

Un dels debats o dilemes que es plantegen a l'hora d'aplicar l'àmbit digital en les enquestes de participació cultural és si aquest requereix un apartat específic o ha d'estar integrat transversalment en el conjunt de consums i pràctiques.

A continuació, es recullen aquelles preguntes que inclouen la participació digital o l'ús d'Internet en tres enquestes diferents. Es recullen, però, només les preguntes que s'emmarquen en la nostra definició de participació cultural. Així, temes com ara l'escolta de música, els continguts audiovisuals, televisió i ràdio, etc., no apareixen en aquesta taula, tot i que sí que apareixen recollits a les enquestes.

Taula 5. Diferents enfocaments en enquestes sobre consum i pràctiques en l'àmbit digital

Enquesta	Preguntes
<p><i>Encuesta de hábitos y prácticas culturales en España (2018-2019)</i> Ministerio de Cultura y Deporte</p>	<p>Persones que han visitat museus en un any amb entrada no gratuïta segons la forma d'adquisició de l'entrada:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Adquirida per telèfon - Adquirida per Internet - Adquirida a taquilla - Adquirida per altres vies <p>Persones que han fet alguna visita virtual a museus, exposicions, galeries d'art, monuments, jaciments arqueològics i arxius en l'últim any.</p> <p>Persones que van llegir llibres, premsa o que van accedir a biblioteques en l'últim any segons la forma d'accés:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Directament d'Internet - En un lector de llibres digitals - A través d'altres suports mòbils (tauletes tàctils, <i>smartphones</i>...) - A través de plataformes digitals <p>Persones segons la manera com van obtenir o adquirir llibres:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Els va comprar en un establiment - Els va comprar en un quiosc de premsa - Els va comprar per correu, per telèfon... - Els va comprar per Internet (amb marca o llicència d'autor / sense marca o llicència d'autor) - Els va descarregar pagant d'Internet (amb marca o llicència d'autor / sense marca o llicència d'autor) - Els va descarregar gratuïtament d'Internet (amb marca o llicència d'autor / sense marca o llicència d'autor) - Eren una fotocòpia - Eren un préstec d'una biblioteca - Eren un préstec d'un amic - Per subscripció a plataformes digitals - Altres webs de reproducció en línia <p>Persones segons l'assistència o accés a través d'Internet a biblioteques</p>

Taula 5. Diferents enfocaments en enquestes sobre consum i pràctiques en l'àmbit digital (continuació)

Enquesta	Preguntes
	<p>Motius principals pels quals han assistit a la biblioteca:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Estudiar - Consultar o llegir llibres de la biblioteca - Consultar o llegir revistes i/o diaris - Consultar o veure audiovisuals - Agafar en préstec llibres o tornar-los - Agafar en préstec llibres electrònics - Agafar en préstec audiovisuals o tornar-los - Trobar-se amb els seus companys - Fer servir Internet - Assistir a alguna activitat programada - Acompanyar altres persones <p>Persones que han anat al teatre/òpera/ballet/dansa en un any amb entrada no gratuïta segons la forma d'adquisició de l'entrada l'última vegada que hi van assistir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Adquirida per telèfon - Adquirida per Internet - Adquirida a taquilla - Adquirida per altres vies <p>Persones segons si han vist en l'últim any algun espectacle d'arts escèniques a través d'Internet</p> <p>Persones que han anat a concerts de música actual en un any amb entrada no gratuïta segons la forma d'obtenció de l'entrada l'última vegada que hi van assistir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Adquirida per telèfon - Adquirida per Internet - Adquirida a taquilla - Adquirida per altres vies <p>Persones que han vist en l'últim any algun concert per Internet</p> <p>Persones que han utilitzat les noves tecnologies almenys un cop a la setmana:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Videojocs - Ordinador - Ordinador per a oci o temps lliure - Tauleta tàctil - Tauleta tàctil per a oci o temps lliure - Internet - Internet per a oci o temps lliure - Persones segons el motiu pel qual solen utilitzar Internet <p>Per a professió o estudis</p> <ul style="list-style-type: none"> - Per a oci o entreteniment - No n'utilitzen
<p><i>Encuesta de participación cultural en Euskal Herria (2018)</i></p> <p>Observatorio Vasco de Cultura</p>	<p>Accedeix regularment a Internet?</p> <p>Està subscrit a alguna plataforma digital d'accés a contingut cultural (per exemple, Spotify, Netflix...) amb:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Compte de pagament individual - Compte de pagament de grup - Compte gratuït - No està subscrit a res de semblant <p>En quin/s àmbit/s?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Música - Pel·lícules i sèries - Llibres digitals - Altres <p>En els últims tres mesos, quin tipus d'activitats ha fet a Internet?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Escoltar la ràdio - Jugar a videojocs - Llegir directament a Internet notícies, diaris o revistes - Descarregar jocs, música, imatges o pel·lícules o accedir-hi - Escoltar música - Buscar informació sobre música, cinema, llibres, etc. - Comprar entrades per a espectacles en viu - Mirar espectacles escènics directament a Internet (concerts, dansa, teatre...) - Utilitzar serveis d'una biblioteca - Fer visites virtuals a museus, exposicions i/o monuments - Crear webs o blogs - Visitar webs o blogs personals - Consultar wikis

Taula 5. Diferents enfocaments en enquestes sobre consum i pràctiques en l'àmbit digital (continuació)

Enquesta	Preguntes
	<p>Acostuma a fer servir les xarxes socials per als objectius següents?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Participar en fòrums de temes culturals o artístics - Escriure en un web o blog personal - Conèixer o connectar amb altres artistes, professionals o aficionats - Escriure reflexions personals en xarxes socials - Compartir material artístic d'altres autors (vídeos, fotografies, música, literatura...) - Compartir material artístic del qual soc autor (música, fotografia, vídeo, literatura...) - Aprendre per crear continguts culturals o artístics
<p><i>Enquesta de participació cultural de Catalunya (2017)</i> Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya</p>	<p>En quin format va escoltar la ràdio ahir?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ràdio convencional - Per Internet - Pel mòbil o la tauleta tàtil - Podcasts descarregats - Altres - NS/NC <p>Ha utilitzat Internet els últims 30 dies? Consideri des de qualsevol lloc (a casa o fora de casa) i amb qualsevol mitjà (ordinador, telèfon mòbil, etc.)</p> <p>Va utilitzar Internet ahir?</p> <p>Pensant en tots els usos d'Internet que fa, en quines llengües els fa?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Català - Castellà - Anglès - Francès - Alemany - Altres <p>Quina d'aquestes tasques ha anat a fer a la biblioteca?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cercar informació - Consultar llibres - Llegir la premsa / consultar revistes - Demanar material en préstec - Utilitzar Internet - Participar en una activitat organitzada - Estudiar - Altres tasques <p>Dels llibres que ha llegit l'últim any, quants eren llibres digitals?</p>

Font: Elaboració pròpia.

De les enquestes analitzades, se'n pot desprendre una classificació del tipus d'informació que es recull en l'àmbit digital:

- Presència de la compra digital en el consum cultural.
- Ús de plataformes digitals d'accés a continguts culturals (música, lectura, audiovisuals, àudio, etc.).
- Ús de la tecnologia per substituir les experiències culturals en viu (visites virtuals a museus, mirar concerts o espectacles per Internet, etc.).
- Motius (culturals i no culturals) pels quals s'utilitza Internet i les xarxes socials.
- L'ús d'Internet com una de les activitats que es fa als equipaments culturals.

Novament, de cara a l'Enquesta de participació i hàbits culturals que ens ocupa, cal tenir molt present l'objectiu que perseguim. El principal objectiu és aportar informació relle-

vant que sigui d'utilitat per als municipis a l'hora d'avaluar, repensar i dissenyar polítiques culturals. Tenint això en compte, cal apuntar algunes observacions:

- Les principals variables que afecten la intensitat i el tipus de participació digital són l'edat i el nivell d'estudis de la població. Per tant, els resultats no variaran substancialment entre persones que viuen en un municipi o en un altre. Així doncs, els resultats de la participació digital que aporten les estadístiques a escala catalana i estatal ja aporten informació rellevant sobre aquesta qüestió.
- Els ajuntaments tenen poques competències en qüestions vinculades a la participació cultural digital. Així, per exemple, poden oferir venda d'entrades per Internet, però no poden fer cap política contra la pirateria de continguts culturals.

Basant-nos en aquesta anàlisi, la proposta per a l'Enquesta és que reculli informació sobre l'àmbit digital de manera transversal en els temes següents:

- Participació en cursos, tallers i formacions en línia
- Presència de l'ús d'Internet com una de les activitats que es porta a terme als equipaments culturals del municipi
- Preferència de les gestions i la participació en línia respecte a la presencial o analògica
- Accés a Internet
- Presència d'Internet i les xarxes socials com a mitjans per informar-se de l'oferta cultural

5. Els motius de la no participació

Una de les necessitats més clarament expressades per les administracions locals consultades és la necessitat d'identificar les persones que no participen en cultura i conèixer-ne els motius.

Sovint, els criteris que s'utilitzen des dels ajuntaments per detectar la no participació es basen només en l'assistència a les programacions pròpies i, concretament, aquelles que es porten a terme dins d'equipaments culturals municipals. Es tendeix a deixar fora totes aquelles pràctiques culturals que es porten a terme al marge de la programació cultural municipal i, alhora, es tendeix a treure importància a l'assistència i la participació que es fa en l'espai públic, per exemple, en el marc de festes i festivals.

Superar aquestes limitacions a l'hora de conèixer la participació cultural de la població des d'una perspectiva de la democratització cultural és el que hem intentat fer amb la proposta de tipologies de participació descrita en els apartats anteriors. Ara bé, més enllà d'identificar, reconèixer i valorar pràctiques que tradicionalment han estat menystingudes o invisibilitzades en les polítiques culturals, segueix havent-hi una part important de la població que no participa culturalment. En aquest sentit, cal que la futura Enquesta reculli informació sobre els motius que impedeixen aquesta participació.

En aquesta taula s'analitzen algunes de les enquestes que més aprofundeixen en els diferents motius de la no participació:

Taula 6. Diferents enfocaments en enquestes sobre la no participació cultural

Enquesta	Preguntes
<p><i>Encuesta de hábitos y prácticas culturales en España (2018-2019)</i> Ministerio de Cultura y Deporte</p>	<p>Motius que més influeixen que no vagi més sovint als museus / teatres / concerts de música / cinema:</p> <ul style="list-style-type: none"> - És car - És difícil aconseguir entrades - Hi ha poca oferta a la seva zona - Hi ha poca informació - Prefereix visites virtuals (museus) / Prefereix escoltar-ho per ràdio, veure-ho per televisió, en vídeo, per Internet (teatre, concerts i cinema) - Li resulta difícil sortir de casa - Li resulta difícil d'entendre - No té temps - No té interès - No té amb qui anar-hi - Problemes d'accessibilitat física al recinte <p>Motius principals pels quals no llegeix, o no llegeix més:</p> <ul style="list-style-type: none"> - És car - És difícil tenir accés a llibres, biblioteques - Hi ha poca oferta a la seva zona (no hi ha llibreries a la seva zona, estan lluny) - Per problemes de salut (vista) - Li resulta difícil entendre

Taula 6. Diferents enfocaments en enquestes sobre la no participació cultural (continuació)

Enquesta	Preguntes
	<ul style="list-style-type: none"> - No té temps - No té interès - No li agrada
<p data-bbox="277 405 469 479"><i>Enquesta de participació cultural de Catalunya (2017)</i></p> <p data-bbox="277 488 469 562">Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya</p>	<p data-bbox="509 405 1273 454">Triï, entre els motius que es detallen a continuació, aquells que impedeixen que vostè escolti música, o que ho faci amb major freqüència:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Manca de temps, responsabilitats familiars - Preu dels discos, descàrregues o subscripcions a plataformes en línia - Manca d'interès, prefereixo fer altres coses en el meu temps lliure - Manca d'informació, no tenir prou coneixements - La música actual és de baixa qualitat - Problemes de salut, audició - Manca d'oferta o de botigues - Altres motius <p data-bbox="509 663 1299 712">Triï, entre els motius que es detallen a continuació, aquells que impedeixen que vagi a concerts/cinema/espectacles/exposicions o que hi vagi amb major freqüència:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Manca de temps, responsabilitats familiars - Preu - Manca d'interès, prefereixo fer altres coses en el meu temps lliure - Manca d'informació, no tenir prou coneixements - Problemes de mobilitat, salut - No tenir gent amb qui anar-hi - Manca d'oferta, oferta existent de baixa qualitat - Manca d'oferta pròxima o sense interès - Els miro per Internet a través de plataformes de pagament o per descàrrega en línia - Altres motius <p data-bbox="509 972 1262 1021">Triï, entre els motius que es detallen a continuació, aquells que impedeixen que vostè llegeixi, o que ho faci amb major freqüència:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Manca de temps, responsabilitats familiars - Preu dels llibres - Manca d'interès - Manca d'informació, no tenir prou coneixements - El que publiquen les editorials és de baixa qualitat - Problemes de salut o de visió - Manca d'oferta, o de llibreries o de biblioteques - Altres motius
<p data-bbox="277 1249 469 1323"><i>Enquesta de pràctiques culturals a la Comunitat Valenciana (2017)</i></p> <p data-bbox="277 1332 469 1352">Generalitat Valenciana</p>	<p data-bbox="509 1249 1299 1299">Entre els motius que s'assenyalen a continuació, indique aquells que impedeixen que llisca llibres o que ho faça amb major freqüència:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Falta de temps - Preu dels llibres - Falta d'interès - Falta d'informació, no saber què llegir - No tindre coneixements suficients - El que es publica és de baixa qualitat - Problemes de salut, de visió - Tenir responsabilitats familiars (cuidar xiquets/es o majors) - Preferir fer altres coses en el temps lliure - Uns altres <p data-bbox="509 1559 1251 1608">Entre els motius que s'assenyalen a continuació, indique aquells que impedeixen que vagi al cine/concerts/espectacles o que ho faça amb major freqüència:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Falta de temps - Preu - Falta d'interès - Falta d'informació - No tindre coneixements suficients - L'oferta existent és de baixa qualitat - Problemes de mobilitat o de salut - No tindre ningú amb qui anar - Falta d'oferta - Falta d'oferta per a famílies - Tenir responsabilitats familiars - Falta d'oferta pròxima - Incompatibilitat d'horaris - Fer-ho per Internet per mitjà de descàrregues en línia - Preferir fer altres coses en el temps lliure

Taula 6. Diferents enfocaments en enquestes sobre la no participació cultural (continuació)

Enquesta	Preguntes
<i>Encuesta Bienal de Culturas (2015)</i> Observatorio de Culturas de Bogotá	Per quina raó no practica una activitat artística de manera habitual? – És molt car – No tinc instal·lacions a prop – Tinc limitacions físiques per fer-les – És una pèrdua de temps – No sé com fer-les – No m'interessa – No tinc prou temps

Font: Elaboració pròpia.

L'anàlisi d'aquestes enquestes confirma que la majoria de les preguntes i les opcions de resposta estan vinculades a les formes de participació receptiva, però no tenen en compte les pràctiques culturals.

Els motius que es proposen com a resposta a les enquestes analitzades es poden classificar de la manera següent:

- Motius vinculats al temps disponible.
- Motius vinculats al preu de les entrades o al de la compra de llibres o discos.
- Motius vinculats a l'interès que despertem les propostes.
- Motius vinculats a la manca de coneixement.
- Altres.

Aquesta proposta per recollir els motius de la no participació preguntant de manera directa i oferint una bateria de respostes possibles es contraposa amb la proposta plantejada a l'*Enquesta de participació i necessitats culturals de Barcelona (2018)*. En aquest cas, s'opta per preguntar sobre les percepcions de la població, més que no pas per motius directes:

- *Ara li llegiré unes frases. Em podria dir en quin grau està d'acord o en desacord amb cadascuna d'elles? Participaria en més activitats culturals o artístiques si...*
  - *Tingués algun familiar o amic amb qui anar-hi.*
  - *Les activitats que es fan tinguessin més a veure amb les meves necessitats i interessos.*
  - *Hi hagués més activitats culturals al meu barri.*
  - *Les activitats fossin gratuïtes o més barates.*

En aquest cas, es donen opcions de resposta més intencionades, aprofundint en aquelles qüestions que directament són d'interès per a la política cultural municipal: aïllament i soledat de la població, una oferta cultural que no interpel·la part de la població, la importància de l'oferta de proximitat i l'impacte de les polítiques de preu.

En aquesta mateixa enquesta s'aprofundeix també en la importància que tenen les expressions culturals i artístiques en la vida de la població:

- *Quina importància tenen en la seva vida:*
  - *La lectura, els llibres, la literatura, la poesia... (o altres manifestacions de la llengua oral o escrita)*
  - *El cinema, la fotografia, l'audiovisual*
  - *La música (escollar, cantar, tocar instruments...)*
  - *El ball o la dansa*
  - *El teatre o el circ*
  - *Els actes populars (com ara festes, trobades o activitats de cultura tradicional, etc.)*

L'Enquesta ha d'aportar informació rellevant i ser al màxim d'operativa possible. Així doncs, cal evitar les preguntes que aportin informació que ja podem extreure d'altres fonts i estadístiques. El pes dels diferents motius per no participar culturalment no varia substancialment entre enquestes fetes en diferents territoris; per tant, preguntar sobre els motius a escala municipal és molt probable que ens porti un coneixement que ja tenim.⁵

Tenint això en compte, creiem que la informació sobre la percepció que la ciutadania té sobre les pràctiques i les expressions artístiques i culturals, i les respostes orientades a extreure informació específica, poden aportar informació de més rellevància que preguntar sobre motius concrets.

Tenint en compte aquesta anàlisi, l'Enquesta ha de recollir la informació següent en relació amb la no participació:

- Percepció sobre la importància de les diferents ofertes, expressions i equipaments artístics i culturals per a la persona entrevistada.
- Percepció sobre la importància de les diferents ofertes, expressions i equipaments artístics i culturals per al municipi.
- Importància de diferents factors a l'hora de participar més culturalment:
  - Que l'oferta cultural (espectacles, concerts, exposicions, cursos, tallers, xerrades i conferències) s'adeqüi als interessos de la persona entrevistada.
  - Que l'oferta cultural (espectacles, concerts, exposicions, cursos, tallers, xerrades i conferències) sigui gratuïta.
  - Que l'oferta cultural (espectacles, concerts, exposicions, cursos, tallers, xerrades i conferències) s'adeqüi als horaris de la persona entrevistada.
  - Que els espais on es facin les activitats culturals (espectacles, concerts, exposicions, cursos, tallers, xerrades i conferències) siguin accessibles.
  - Tenir persones amb qui poder-les compartir.
  - Que hi hagi més presència de dones a les programacions.
  - Que es disposi d'equipaments i d'una oferta cultural propera.
  - Que l'oferta s'adeqüi a l'edat de la població.
  - Que es faciliti transport públic fins als espais amb activitats culturals.

5. A totes les enquestes analitzades, els motius principals per a la no participació són (en ordres diversos): la manca de temps, el preu i la manca d'interès o coneixement.

6. Informació sociodemogràfica

La informació sociodemogràfica recollida en una enquesta permet analitzar les dades de manera segregada i crear perfils a partir del seu encreuament amb altres variables.

A partir de les enquestes analitzades, queda clar quines són les informacions que la gran majoria recullen: edat, sexe, origen, lloc de residència i estudis. L'estat civil o la situació de convivència a la llar també són preguntes força habituals.

Ara bé, altres informacions, com per exemple la raça o l'ètnia, es donen en contextos culturals concrets en els quals aquesta qüestió deriva en polítiques públiques específiques. Apareixen recollides, per exemple, en les enquestes nord-americanes i llatinoamericanes. El nivell d'ingressos o preguntes sobre l'habitatge habitual, d'altra banda, estan presents només en tres de les dotze enquestes analitzades.

Pel que fa a les qüestions de les limitacions personals (per parlar, de mobilitat, diversitat intel·lectual o malalties mentals), tot i que no és una qüestió que es preguntï gaire a la ciutadania, segons la conversa mantinguda amb l'equip de disseny de les enquestes d'hàbits culturals del Ministerio de Cultura y Deporte, pot ser un factor determinant. De fet, actualment el Ministerio està treballant per incorporar aquesta qüestió en futures edicions.

Taula 7. Dades sociodemogràfiques segons el nombre d'enquestes analitzades que les recullen

Informació recollida a les enquestes	Nombre d'enquestes que recullen aquesta informació
Sexe	10
Origen	7
Edat	11
Lloc de residència	7
Raça/ètnia	4
Estudis	7
Estat civil / situació de convivència a la llar	5
Limitacions (de parla, mobilitat, diversitat intel·lectual, malalties mentals)	2
Ingressos	4
Habitatge	3
Total enquestes analitzades	12

Font: Elaboració pròpia.

6.1. Origen i lloc de naixement

La fórmula per preguntar sobre l'origen varia depenent de les enquestes. Algunes opten per preguntar per l'origen, de manera abstracta, d'altres fan una pregunta més directa sobre el lloc de naixement i d'altres pregunten per la nacionalitat.

Tenint en compte la realitat demogràfica diversa dels municipis de la demarcació de Barcelona, la futura Enquesta haurà de tenir en compte aquesta variable. En aquest sentit, la pregunta sobre el lloc de naixement és la que pot aportar informació més rellevant.

Així mateix, per tal de complementar la informació sobre l'origen, és aconsellable preguntar sobre el lloc de naixement dels pares/mares. D'aquesta manera es pot identificar la ciutadania de segona generació, fills/es de pares i mares immigrants.

6.2. Situació laboral

Tot i que la majoria de les enquestes analitzades no recullen informació sobre la situació laboral de les persones entrevistades, per a una anàlisi municipal aquesta informació és d'especial rellevància. Cal tenir en compte que moltes activitats i ofertes culturals que es programen des dels ajuntaments van dirigides a col·lectius concrets definits per la situació laboral (descomptes i abonaments per a persones en situació d'atur, activitats dirigides a persones pensionistes, etc.).

L'*Encuesta de hábitos y prácticas culturales en España*, feta pel Ministerio de Cultura y Deporte, classifica les persones entrevistades segons la seva situació laboral de la manera següent:

- *Treballa actualment*
- *Aturat*
- *Retirat o pensionista*
- *Estudiant*
- *Tasques de la llar*
- *Altres (incapacitats permanents i altres situacions com ara: treballs per a organitzacions sense remuneració, etc.)*

6.3. Situació personal

Algunes enquestes analitzades pregunten sobre la situació personal de les persones entrevistades i, en alguns casos, es barregen situacions personals amb laborals. En el cas de l'enquesta elaborada a Hong Kong l'any 2014, per exemple, es classifica les persones entrevistades de la manera següent: estudiants; treballadors/es solters/es; casat/da amb fills; casat/da sense fills; retirat/da.

És evident que aquesta classificació no té gaire sentit en un context social i cultural com és el català, però sí que dona bona mostra de com la selecció de les informacions sociodemogràfiques pot fer variar els resultats de l'enquesta i facilitar o dificultar extreure informació rellevant d'acord amb els seus objectius.

A l'enquesta de pràctiques culturals de la Comunitat Valenciana, per exemple, pregunten per l'estat civil (*casat/da, solter/a, vidu/a, separat/da, divorciat/da*) i sobre la situació personal (*no té parella, té parella però no comparteixen habitatge, té parella i comparteixen habitatge, té parella i conviu amb fills/es o amb alguna persona dependent, no té parella i conviu amb fills/es o amb alguna persona dependent, viu sola o sol, comparteix pis amb altres persones de la seva edat que no són familiars, viu en una residència, etc.*).

Així doncs, les opcions són diverses, però cal fer una aposta per preguntar el mínim indispensable per extreure la informació més rellevant des d'un punt de vista de l'acció cultural municipal.

6.4. El barri de residència

Hi ha molts municipis mitjans i grans que pateixen uns alts nivells de segregació per barris. Aquesta segregació pot ser causada per diferents factors i es manifesta de moltes maneres, una d'elles és la desigual participació cultural i les desigualtats en l'accés a l'oferta i els equipaments culturals del municipi.

En aquest sentit, l'Enquesta ha de tenir en compte aquesta variable en aquells municipis que necessitin aquesta informació. Caldrà tenir en compte, tanmateix, que per aconseguir uns resultats estadísticament representatius per barris serà necessari ampliar la mostra.

6.5. Mobilitat

Una qüestió que no recullen la majoria d'enquestes, però sí que és d'interès per a municipis determinats, és la capacitat de mobilitat de la ciutadania. Així, per a aquells municipis que es troben fora de l'àrea metropolitana i que no tenen una xarxa de transport públic completa, o que tenen unes característiques urbanístiques i geogràfiques determinades, la manera com la ciutadania es desplaça és important a l'hora de conèixer les dinàmiques culturals.

6.6. Llengua

Les enquestes elaborades al País Valencià (2017), al País Basc (2007-2008), a les Illes Balears (2016) i a Catalunya (2001-2018) recullen informació sobre l'ús que les persones entrevistades fan de la llengua cooficial de cada territori en el seu consum i participació cultural. Tanmateix, no es pregunta sobre la llengua o llengües vehiculars de les persones entrevistades, a excepció de l'enquesta del País Basc.

Un apunt interessant extret de l'anàlisi és que l'enquesta elaborada pel Ministerio de Cultura y Deporte i que forma part del Pla Estadístic Nacional no recull informació sobre les llengües en què es consumeixen els productes culturals o es porten a terme les pràctiques ni tampoc sobre la llengua vehicular de les persones entrevistades.

En una realitat demogràfica diversa com la dels municipis de la demarcació de Barcelona, és important tenir en compte quines són les llengües que la ciutadania utilitza en el seu dia a dia. Tenint en compte que hi ha més d'un milió de persones⁶ que viuen a la demarcació de Barcelona nascudes a l'estranger, i que moltes persones que han nascut a Catalunya utilitzen altres llengües en l'entorn familiar o social, és important tenir en compte aquesta informació a l'hora de fer política pública.

6.7. Capital cultural familiar

La majoria d'enquestes de participació i hàbits culturals confirmen que hi ha una relació força directa entre la participació cultural i el nivell d'estudis de la població. Ara bé, tot i que fa més de tres dècades que el sociòleg francès Pierre Bourdieu⁷ va estudiar en profunditat com l'accés a determinades expressions artístiques i culturals està condicionat també per l'entorn familiar i social, poques enquestes tenen en compte aquesta qüestió.

A continuació, es recullen les preguntes que utilitzen les diferents enquestes que sí que extreuen informació sobre el capital cultural familiar.

6. Segons el Padró Municipal d'Habitants 2019, hi ha 1.066.083 habitants de la província de Barcelona que han nascut a l'estranger (29,6 % del total de població). Font: Idescat.

7. P. BOURDIEU (1979), *La distinción. Criterio y bases sociales del gusto*, Taurus.

Taula 8. Diferents enfocaments en enquestes sobre el capital cultural familiar

Enquesta	Preguntes
<i>Enquesta de pràctiques culturals a la Comunitat Valenciana (2017)</i> Generalitat Valenciana	Quan vostè tenia 16 anys, podria dir-me, per favor, quina era l'ocupació del seu pare i de la seua mare?
<i>Encuesta de participación cultural en Euskal Herria 2018</i> Observatorio Vasco de la Cultura	Quin nivell d'estudis té o tenia el seu pare? I la seva mare? En la seva infància (fins als 15 anys), podria dir-me si feia «Freqüentment (1)», «Ocasionalment (2)» o «Mai o gairebé mai (3)» cadascuna de les activitats que li llegiré? – Anar a museus o galeries d'art – Anar al teatre – Anar a veure espectacles o festivals al carrer – Anar a veure dansa o concerts de música clàssica – Anar a concerts – Anar a la biblioteca – Anar al cinema – Llegir llibres per plaer – Dibuixar o pintar – Escriure històries, poemes, obres de teatre o música – Tocar algun instrument musical o cantar en un cor – Fer teatre o dansa – Utilitzar consoles, ordinadors o telèfons mòbils
<i>Enquesta de participació i necessitats culturals de Barcelona (2018)</i> Institut de Cultura de Barcelona (ICUB)	Ara li demanaré que pensi en la seva família. Em podria dir si la seva mare o el seu pare (actualment o en el passat) practica o practicava alguna activitat relacionada amb... – Tocar instruments, cantar, fer música – Llegir o escriure (blogs, prosa, poesia, articles...) – Actuar o participar en obres de teatre – Ballar, participar en grups de dansa – Pintar, dibuixar, fer artesanía (roba, ceràmica...), esculpir... (arts visuals) – Fer fotografia artística, pel·lícules, curtmetratges o altres filmacions (audiovisuals)
<i>Encuesta de hábitos y prácticas culturales en España (2018-2019)</i> Ministerio de Cultura y Deporte	Ha fet alguna de les pràctiques culturals següents en la seva infància (ocasionalment o freqüentment): – Llegir per oci – Anar a museus, monuments, etc. – Anar a espectacles escènics o musicals – Anar al cinema – Fer altres pràctiques culturals Almenys un dels progenitors va fer alguna de les pràctiques culturals (ocasionalment o freqüentment): – Llegir per oci – Anar a museus, monuments, etc. – Anar a espectacles escènics o musicals – Anar al cinema – Fer altres pràctiques culturals

Font: Elaboració pròpia.

L'enquesta de la Comunitat Valenciana només se centra en la situació laboral dels pares i de les mares, però no pregunta sobre les seves pràctiques culturals. En el cas de l'enquesta feta per l'Observatorio Vasco, a més del nivell d'estudis dels progenitors, pregunta sobre les pràctiques culturals de les persones entrevistades durant la seva infància. Aquesta és una manera indirecta de preguntar sobre la participació cultural dels pares i de les mares que eren responsables d'acompanyar i promoure aquestes pràctiques entre els seus fills/es.

D'altra banda, l'enquesta feta per l'ICUB pregunta directament sobre les pràctiques artístiques dels progenitors, i en el cas de l'Enquesta del Ministerio, combina les dues preguntes: pràctica cultural durant la infància i pràctica cultural dels pares i de les mares.

Val a dir que aquesta és la primera edició de l'*Encuesta de hábitos y prácticas culturales en España* del Ministerio que inclou aquest apartat.

Tenint en compte aquestes anàlisis i reflexions, una proposta de qüestions sociodemogràfiques a incloure en la futura Enquesta seria:

- Gènere
- Edat
- Barri (quan sigui necessari per les característiques del municipi)
- Mobilitat (quan sigui necessari per les característiques del municipi)
- Lloc de naixement
- Lloc de naixement dels progenitors
- Llengua o llengües vehiculars o habituals
- Nivell d'estudis
- Situació laboral
- Tipus de convivència a la llar
- Pràctiques culturals i artístiques dels pares i de les mares

7. Altres informacions rellevants

Totes les qüestions que s'han presentat al llarg d'aquest informe han despertat debats i reflexions fruit de l'anàlisi de les enquestes, de les entrevistes elaborades i dels grups de treball. Ara bé, hi ha altres qüestions que l'Enquesta també ha de recollir:

- Usos del temps lliure disponible
- Coneixement, tipus d'ús i valoració dels equipaments, dels projectes i de les programacions culturals del municipi
- Maneres d'informar-se de les activitats culturals (del municipi i fora) i valoració d'aquestes (en línia, en paper, pels mitjans locals, per recomanacions personals, etc.)
- Percepció sobre el consum cultural que es fa en relació amb les persones de la mateixa edat que l'entrevistat/ada
- Valoració de la importància de la cultura per al municipi
- Valoració de la importància de la cultura per a la persona entrevistada

**Enquesta de participació
i hàbits culturals per a municipis
de la demarcació de Barcelona**

8. Enquesta de participació i hàbits culturals

Perfil sociodemogràfic

1. A quin municipi (ciutat o poble) vius?
  - Al municipi on es fa l'enquesta
  - En un altre municipi (*fi de l'entrevista*)

2. Quina edat tens? (*pregunta oberta*)
  - Menys de 16 anys (*fi de l'entrevista*)
  - De 16 a 24 anys
  - De 25 a 34 anys
  - De 35 a 44 anys
  - De 45 a 54 anys
  - De 55 a 64 anys
  - De 65 i més anys
  - NS/NC

3. Amb quin gènere t'identifiques?
  - Masculí
  - Femení
  - No binari

(*Pregunta opcional segons les necessitats del municipi*)

3a. A quin barri vius? _____

(*Pregunta opcional segons les necessitats del municipi*)

3b. Quin codi postal tens? _____

3c. Com et desplaces habitualment? (*multiresposta*)

- A peu / en bicicleta / en patinet
- En vehicle privat de motor
- En transport públic
- NS/NC

3d. Tens dificultats per desplaçar-te per dins del municipi?

- Sí
- No

3e. I per desplaçar-te fora del municipi?

- Sí
- No

4. On vas néixer?

- A Catalunya
A quin municipi? _____
- Fora de Catalunya, en un municipi d'Espanya
- En un altre país de la Unió Europea
- En un altre país fora de la Unió Europea
- NS/NC

5. On van néixer els teus progenitors?

	Progenitor 1	Progenitor 2	Altres progenitors o tutors
A Catalunya			
(Si és a Catalunya) A quin municipi?			
Fora de Catalunya, en un municipi d'Espanya			
En un altre país de la Unió Europea			
En un altre país fora de la Unió Europea			
NS/NC			

6. Amb quina llengua o llengües parles habitualment a casa o en l'entorn familiar i d'amistats? (*multiresposta*)

- Català
- Castellà
- Altres: _____

7. Em podries dir quin nivell d'estudis acabats tens?

- No vas finalitzar l'educació obligatòria
- Batxiller elemental, EGB o ESO finalitzada
- Batxiller superior, BUP, batxillerat o COU finalitzat
- FP o cicle formatiu finalitzat
- Diplomatura, llicenciatura o grau finalitzat
- Postgrau, màster o doctorat finalitzat
- NS/NC

8. Quina diries que és la teva situació econòmica?
- No tens prou ingressos per cobrir les despeses més bàsiques
  - Tens dificultats per arribar a final de mes
  - Disposes dels recursos justos per cobrir les despeses bàsiques
  - Tens els recursos suficients per cobrir despeses i algunes activitats de lleure addicionals
  - Tens tots els recursos disponibles per cobrir totes les activitats de lleure que vulguis
  - NS/NC
9. Amb qui vius actualment?
- Sol/a
  - Sense parella amb fills/es o altres persones al teu càrrec
  - Amb parella
  - Amb parella i fills/es o altres persones al teu càrrec
  - Amb amics, amigues o coneguts amb qui comparteixes habitatge
  - Amb progenitor o progenitors/es (mares, pares o tutors)
  - Altres
10. En quina de les següents situacions et trobes actualment? (*multiresposta*)
- Treballes remuneradament
  - Estàs aturat/da
  - Estàs retirat/da o ets pensionista
  - Estudies
  - Et dediques a fer tasques de la llar sense remuneració ni contracte laboral
  - Altres (incapacitats permanents i altres situacions com ara: treballs per a organitzacions sense remuneració, etc.)
11. Pensa en la teva família quan eres petit/a. Els teus progenitors (mares, pares, tutors) acostumaven a fer alguna de les activitats següents de manera habitual?
- Llegir o escriure
  - Tocar instruments, cantar o fer música
  - Actuar en teatre o cinema
  - Practicar dansa
  - Pintar, dibuixar, fer artesanía, esculpir...
  - Fer pel·lícules, vídeos, fotografies...
  - Anar habitualment a veure exposicions o visitar museus
  - Anar habitualment al cinema
  - Anar habitualment a concerts
  - Anar habitualment al teatre
  - NS/NC

12. En quina mesura dediques habitualment el teu temps lliure a aquestes activitats?

	Molt sovint	Sovint	A vegades	Gairebé mai	Mai
Fer activitats fora de casa com ara anar al teatre, al cinema, a veure exposicions, concerts, etc.					
Fer activitats dins de casa com ara llegir, tocar instruments, dibuixar, pintar, veure pel·lícules, sèries o vídeos que t'interessen					
Mirar la televisió					
Escollar la ràdio, podcasts o audiollibres					
Sortir a bars i restaurants					
Sortir de nit a bars, discoteques, sales de ball...					
Sortir a passejar o fer excursions					
Fer esport					
Participar en cursos, tallers o formacions					
Fer activitats com a voluntari/a					
Anar a llocs de culte o religiosos, o fer alguna pràctica espiritual col·lectiva					
Navegar per Internet					
Jugar a videojocs					
Altres					

Participar com a receptor/a

13. Fent una aproximació, a quants concerts o festivals de música diries que has anat en els darrers 12 mesos? _____
14. Quants d'aquests concerts van ser dins del municipi on vius? _____
15. A quants espectacles d'arts escèniques (obres de teatre o espectacles de dansa o circ) diries que has anat en els darrers 12 mesos? _____
16. Quants d'aquests espectacles van ser dins del municipi on vius? _____
17. Quantes exposicions (d'art, de pintura, de fotografia, etc.) diries que has vist en els darrers 12 mesos? _____
18. Quantes d'aquestes exposicions les vas veure al municipi on vius? _____
19. Quantes vegades diries que has anat al cinema en els darrers 12 mesos? _____
20. Quantes d'aquestes vegades que has anat al cinema vas anar al municipi on vius? _____

21. Quants llibres diries que has llegit en els últims 12 mesos sense comptar aquells que has llegit per obligació dels estudis o la feina? _____
22. Si penses en la programació cultural del teu municipi (concerts, obres de teatre, exposicions, Festa Major, etc.), tens la sensació que hi ha una presència d'artistes equilibrada entre homes i dones?
- Sí
  - No
  - NS/NC

Participar creant

23. De la llista següent, podries dir si has fet alguna d'aquestes activitats en els darrers 12 mesos?
- Escriure
  - Pintar o dibuixar
  - Fer fotografies
  - Fer vídeos o continguts audiovisuals
  - Fer teatre
  - Ballar o crear coreografies
  - Tocar un instrument musical o compondre música
  - Cantar en un grup o davant de públic
  - Fer manualitats, artesanía, brodar o teixir
24. Et llegiré algunes frases i m'has de dir si es corresponen a la teva situació actual, responent sí o no.
- Formes part d'alguna associació cultural?
(Si la resposta és sí)
    - Tens algun càrrec de direcció o responsabilitat a l'associació?
  - Formes part d'un grup de teatre o de dansa?
(Si la resposta és sí)
    - Tens algun càrrec de direcció o responsabilitat al grup?
  - Formes part d'un grup de música o d'una banda?
(Si la resposta és sí)
    - Tens algun càrrec de direcció o responsabilitat al grup o a la banda?
  - Formes part d'algun club de lectura?
  - Formes part d'algun òrgan de participació municipal (consell ciutadà, consell de cultura, etc.)?
  - Formes part d'un grup de persones que fan activitats juntes de manera regular (artesanía, pintura, costura, cuina, fotografia, etc.)?

- Participes en l'organització de festes i/o celebracions (Festa Major, festa del barri, del carrer, religioses, etc.)?
- Formes part de moviments socials o grups o col·lectius de persones amb qui comparteixes objectius cívics o polítics?

Participar aprenent

25. Alguna vegada has fet algun curs, taller o formació en les disciplines següents fora de l'educació obligatòria? Tingues també en compte els fets en línia.

	Sí, alguna vegada	Sí, m'he format intensament a nivell amateur	Sí, tinc estudis reglats en la matèria	Sí, tinc formació professional en la matèria	No, mai
Tocar instruments, cantar, fer música					
Escriure (blogs, prosa, poesia, articles...)					
Actuar					
Ballar					
Pintar, dibuixar, fer artesanía, esculpir...					
Fotografies, fer pel·lícules, curtmetratges o altres filmacions					
Cuina o gastronomia					
Idiomes					
Història o humanitats					
Activitats físiques orientades al benestar físic i mental (relaxació, meditació, ioga, pilates, tai-txi, etc.)					
Altres					

26. Normalment, on fas aquests cursos, tallers i formacions?

- Al teu barri
- Al teu municipi
- Fora del teu municipi
- Alguns dins del teu municipi i d'altres a fora
- En línia

27. En els darrers 12 mesos diries que has assistit a alguna xerrada, conferència o presentació de llibre sobre:

- Ciència
- Història i ciències socials

- Literatura, humanitats o altres arts
  - Salut
  - Feminisme
  - Medi ambient
  - Altres
28. Quantes d'aquestes xerrades, conferències o presentacions van tenir lloc al teu municipi de residència?
- Totes
  - Gairebé totes
  - La meitat
  - Algunes
  - Cap
  - NS/NC

Participar decidint

29. Creus que el teu Ajuntament dona opcions a la ciutadania per participar a l'hora de decidir quina política cultural es fa al municipi (quins concerts es fan, com s'organitza la Festa Major, quins equipaments es construeixen...)?
- Sí
  - No
  - NS/NC
30. T'agradaria poder participar en la presa de decisions de, per exemple, quina oferta cultural s'ofereix al teu municipi, quins concerts es programen, com s'organitza la Festa Major, etc.?
- Sí
  - No
  - NS/NC
31. Quantes hores al mes hi estaries disposat/da a dedicar? _____
32. Com preferiries que fos aquesta participació?
- Una participació presencial, amb reunions i trobades
  - Una participació en línia amb votacions per Internet, fòrums, etc.
  - Una participació mixta, part presencial i part en línia

Realitat cultural del municipi

33. Em podries dir tres equipaments culturals que hi hagi al teu municipi?

- 1 _____
 2 _____
 3 _____

34. Utilitzes regularment algun equipament cultural del teu municipi o del teu barri (biblioteca, centre cívic, casal, teatre, etc.)?

- Sí
 No
 NS/NC

(Respondre només si la resposta 34 és «Sí»)

(Si respon més d'un equipament, seleccionar el que utilitzi de manera més regular)

35. Quin? _____

(Respondre només si la resposta 34 és «Sí»)

36. Quines d'aquestes activitats portes a terme en aquest equipament que utilitzes habitualment?

- Hi faig cursos i tallers
 M'hi connecto a Internet
 Hi llegeixo (llibres, revistes, diaris, etc.)
 Hi estudio
 Hi agafo llibres en préstec
 Hi quedo amb amics i amigues
 Hi faig activitats infantils/familiars o acompanyo els fills/es o nets/es
 Formo part d'un col·lectiu o entitat que s'hi reuneix o hi té un espai
 Hi assisteixo a espectacles o exposicions
 Hi miro pel·lícules o projeccions
 N'utilitzo els espais per a ús o creació pròpia
 Altres: _____

37. Diries que l'oferta cultural del teu municipi (espectacles, concerts, exposicions, cursos, tallers, xerrades i conferències) és prou adequada per a persones de la teva edat?

- Sí
 No
 NS/NC

38a. De quina manera participes en la Festa Major del teu municipi?

- Participo en l'organització
- Participo en la majoria de les activitats que s'organitzen (celebracions, concerts, espectacles, fires, etc.)
- Participo en activitats puntuals (algun espectacle o concert, una activitat concreta, etc.)
- Hi vaig a passejar però no participo en res
- No hi participo de cap manera
- Procuo no ser-hi

38b. Coneixes el programa _____?

- Sí
- No
- NS/NC

(Si la resposta 38b és «Sí»)

38c. Valora'l del 0 al 10. _____

Desigualtats en cultura

39. Pensa en totes les activitats culturals que hem anat repassant en les preguntes anteriors. Alguna vegada t'has sentit discriminat/da fent una activitat cultural pel teu gènere?

- Sí, moltes vegades
- Sí, alguna vegada
- No, mai
- NS/NC

40. Alguna vegada t'has sentit discriminat/da per algun altre motiu?

- Sí, moltes vegades
- Sí, alguna vegada
- No, mai
- NS/NC

(Si la resposta 40 és «Sí»)

41. Quin? _____

42. En general, creus que tens més o menys vida social que les persones del teu gènere, edat i grup social?
- Menys que elles
  - Igual que elles
  - Més que elles
  - NS/NC
43. Si pots escollir la llengua d'una obra de teatre per anar-la a veure, quina esculls?
- Català
  - Castellà
  - Una altra que no sigui ni català ni castellà
  - T'és indiferent
44. Si pots escollir la llengua en què llegir un llibre escrit en llengua estrangera, quina esculls?
- Català
  - Castellà
  - Una altra que no sigui ni català ni castellà
  - T'és indiferent
45. Has utilitzat Internet en els últims 2 dies? (Des de qualsevol lloc: des de casa o des de fora, així com des de qualsevol tipus de mitjà d'accés: ordinador, tauleta tàctil o mòbil)
- Sí
  - No
  - NS/NC
46. Disposes de compte o perfil en alguna xarxa social?
- Sí
  - No
  - NS/NC
47. Si tens l'opció de fer una gestió qualsevol (reservar una entrada, pagar una multa, etc.) en línia i presencialment, quina opció esculls?
- En línia
  - Presencialment
  - Depèn de la gestió
  - NS/NC

Valoració de la cultura

48. De totes les activitats que hem anat repassant en les preguntes anteriors, digues en quin grau estàs d'acord o en desacord amb aquestes frases:

	Molt d'acord	D'acord	Ni d'acord ni en desacord	En desacord	Molt en desacord
Les activitats culturals m'enriqueixen com a persona					
Em fan millorar els meus coneixements i em fan més culte/a					
Em fan sortir de la rutina					
M'ajuden a socialitzar-me i conèixer gent					

49. Valora del 0 al 10 quina importància té per a la teva vida...
- La música (escoltar-la, tocar instruments, cantar...) _____
- Els llibres i la literatura _____
- El teatre o el circ _____
- La dansa o el ball _____
- La pintura, les arts plàstiques, l'artesanía o el dibuix _____
- Les expressions de cultura popular i tradicional (festes, celebracions, etc.) _____
- Les biblioteques _____
- Els centres cívics _____
50. I ara valora del 0 al 10 quina importància creus que té per al conjunt de veïns i veïnes del teu municipi...
- La música (escoltar-la, tocar instruments, cantar...) _____
- Els llibres i la literatura _____
- El teatre o el circ _____
- La dansa o el ball _____
- La pintura, les arts plàstiques, l'artesanía o el dibuix _____
- Les expressions de cultura popular i tradicional (festes, celebracions, etc.) _____
- Les biblioteques _____
- Els centres cívics _____

51. En quin grau estàs d'acord o en desacord amb les afirmacions següents?

	D'acord	En desacord	NS/NC
Participaria més en la cultura si l'oferta cultural (espectacles, concerts, exposicions, cursos, tallers, xerrades i conferències) s'adequés més als meus interessos			
Participaria més en la cultura si l'oferta cultural (espectacles, concerts, exposicions, cursos, tallers, xerrades i conferències) fos gratuïta			
Participaria més en la cultura si l'oferta cultural (espectacles, concerts, exposicions, cursos, tallers, xerrades i conferències) s'adequés més als meus horaris			
Participaria més en la cultura si els espais on es fan les activitats culturals (espectacles, concerts, exposicions, cursos, tallers, xerrades i conferències) fossin més accessibles per a persones amb mobilitat reduïda o altres discapacitats			
Participaria més en la cultura si tingués més persones amb qui poder compartir-la			
Participaria més en la cultura si hi hagués més presència de dones a les programacions			
Participaria més en la cultura si tingués equipaments i una oferta cultural més a prop de casa meva			
Participaria més en la cultura si m'assabentés de l'oferta que hi ha			

Informació de l'oferta cultural

52. Per mitjà de quines vies acostumes a informar-te sobre activitats o esdeveniments culturals que es fan al teu municipi?

- Butlletins / agenda cultural en paper
- Butlletins / agenda cultural digital
- Publicitat al carrer
- Publicitat en centres cívics, ateneus, casals, biblioteques...
- Xarxes socials
- Mitjans de comunicació locals (televisió, ràdio, diari)
- Recomanació d'amics, amigues o familiars
- Altres vies: _____

9. Apunts metodològics

No és objecte d'aquest estudi definir quina ha de ser la metodologia que cal utilitzar per a la realització de l'Enquesta de participació i hàbits culturals per als municipis de la demarcació de Barcelona. A més, l'elaboració de l'Enquesta dependrà de la voluntat dels ajuntaments i caldrà definir, en última instància, quins són els recursos disponibles per elaborar-la i quin paper ha de tenir la Diputació de Barcelona en el treball de camp i la posterior explotació.

Tot i així, l'anàlisi i el treball portats a terme permeten considerar alguns apunts que cal tenir en compte per a les fases següents:

Disseny de la mostra

La mostra és la selecció de les persones enquestades escollides i que representen la població total. En el cas que ens ocupa, l'objectiu és aconseguir una mostra que sigui representativa de la població del municipi en qüestió. Per això, cal construir una mostra a partir d'un mostreig aleatori estratificat.

En aquest tipus de mostreig, es divideix tota la població en diferents subgrups o estrats i, després, se selecciona aleatòriament els subjectes dels diferents subgrups de manera proporcional. La dificultat principal en el disseny de la mostra és, doncs, decidir quins han de ser els subgrups que estratificaran la mostra.

L'estratificació

Com més variables es vulgui que siguin representatives en els resultats de l'Enquesta, més gran ha de ser la mostra i, per tant, més costosa és l'operació estadística. Aquí el que cal preguntar-nos és en quina mesura necessitem les dades desagregades per una variable que ens permeti fer comparatives entre estrats. Així doncs, caldrà prioritzar necessitats i preguntant-nos, per exemple: «Ens interessa més comparar la participació cultural de la població dels diferents barris o les diferències per grups d'edat?».

A cada municipi les necessitats poden ser diferents i, per tant, es pot optar per construir una mostra adaptada en cada cas.

Mètode de recollida d'informació

El sistema de recollida de la informació de l'Enquesta dependrà també dels recursos disponibles per al treball de camp. Les enquestes analitzades utilitzen diferents mètodes (entrevista telefònica, qüestionari en línia, entrevista presencial, enquesta postal, etc.), però moltes combinen diferents opcions per arribar a població més diversa.

Taula 9. Comparativa de mètodes de recollida d'informació

Enquesta	Mètode de recollida d'informació
<i>Enquesta de participació cultural de Catalunya</i> Generalitat de Catalunya	Enquestes per Internet: 55,4 % Enquestes telefòniques: 42,4 % Enquestes presencials: 2,2 %
<i>Encuesta de participación cultural en Euskal Herria 2018</i> Observatorio Vasco de la Cultura	Enquestes telefòniques (telèfons fixos): 100 %
<i>Encuesta de hábitos y prácticas culturales en España (2018-2019)</i> Ministerio de Cultura y Deporte	Enquestes presencials: 100 %
<i>El consum cultural a les Illes Balears</i> Govern Balear	Enquestes telefòniques combinades amb algunes enquestes presencials

Font: Elaboració pròpia.

Les fonts consultades confirmen que les enquestes telefòniques a telèfons fixos tenen moltes limitacions ja que, cada vegada més, hi ha més persones que no tenen telèfon fix a casa i, si en tenen, cada vegada l'utilitzen menys.

La millor opció és, en la mesura del possible, combinar diferents mètodes tal com fan en l'Enquesta de participació cultural a Catalunya.

Annex

Síntesi de les enquestes analitzades

	Enquestes analitzades											
	Cultural Consumption and Participation	Anuario de Estadísticas Culturales	Expand the Universe of Participating Art Events - Arts Participation and Consumption Survey	Arts Education Survey Results	Documentation of statistics for Cultural Habits Survey	Encuesta de Hábitos Culturales	Encuesta Bienal de Culturas	El consum cultural a les Illes Balears	CEI2010: Philadelphia Cultural Engagement Index	La participación cultural en la Comunidad Valenciana	Statistique de poche de la culture en Suisse	Enquesta de participació cultural de Catalunya
Any	2002	2018	2014	2017	2018	2017-2018	2015	2016	2010	2017	2018	2017
País, ciutat o regió	Canadà	Espanya	Hong Kong	Nova York	Dinamarca	País Basc	Bogotà	Illes Balears	Filadèlfia	València	Suïssa	Catalunya
Metodologia recollida informació		Entrevistes personals. Cada comunitat autònoma es va tractar com una població independent	Enquestes a peu de carrer. Durada de 20 minuts amb suport de tauletes tàctils	Enquestes en línia enviades per diferents organitzacions a les seves bases de dades	Qüestionari en línia i entrevistes telefòniques durant 24 mesos	Enquesta telefònica (CATI)		Enquesta telefònica (CATI) combinada amb entrevista personal (TAPI)	Qüestionari en línia amb suport d'entrevistes personals a les zones amb índex de resposta baix	2.000 enquestes. Qüestionari estructurat aplicat mitjançant entrevista personal		Enquesta per Internet (55,4 %) + Enquesta telefònica (CATI) (42,4 %) + Enquesta presencial (2,2 %)

		Enquestes analitzades											
		Cultural Consumption and Participation	Anuario de Estadísticas Culturales	Expand the Universe of Participating Art Events - Arts Participation and Consumption Survey	Arts Education Survey Results	Documentation of statistics for Cultural Habits Survey	Encuesta de Hábitos Culturales	Encuesta Bienal de Culturas	El consum cultural a les Illes Balears	CEI2010: Philadelphia Cultural Engagement Index	La participación cultural en la Comunidad Valenciana	Statistique de poche de la culture en Suisse	Enquesta de participació cultural de Catalunya
Qüestions sociodemogràfiques													
Qüestions sociodemogràfiques	12	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Sexe	10		•	•		•	•	•	•	•	•	•	•
Origen	7		•	•	•		•	•	•	•			
Edat	11		•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Lloc de residència	7		•	•			•	•	•	•		•	
Raça	4		•	•				•		•			
Estudis	7		•		•		•	•	•	•			•
Estat civil	5			•				•	•	•			•
Limitacions	2		•					•					
Ingressos	4				•		•	•		•			
Habitatge	3		•					•	•				
Educació artística (formació)													
Educació artística (formació)	5		•	•			•	•		•			
Cursos de formació vinculats a la cultura	3		•				•	•					

		Enquestes analitzades											
		Cultural Consumption and Participation	Anuario de Estadísticas Culturales	Expand the Universe of Participating Art Events - Arts Participation and Consumption Survey	Arts Education Survey Results	Documentation of statistics for Cultural Habits Survey	Encuesta de Hábitos Culturales	Encuesta Bienal de Culturas	El consum cultural a les Illes Balears	CEI2010: Philadelphia Cultural Engagement Index	La participación cultural en la Comunidad Valenciana	Statistique de poche de la culture en Suisse	Enquesta de participació cultural de Catalunya
Participació, pràctiques culturals i consum cultural													
Participació, pràctiques culturals i consum cultural	10		•	•	•	•		•	•	•	•	•	•
Participació i freqüència d'activitats artístiques	8		•		•	•	•	•	•	•			•
Com rep informació	8			•	•	•	•	•	•	•			•
Activitats de cultura popular	5		•				•	•		•			•
Preguntar per festivals o activitats concretes	2							•		•			
Motius per participar	5						•	•		•	•		•
Motius per no participar	7		•		•		•	•	•	•			•
Benestar personal													
Benestar personal	3				•			•		•			
Sectors culturals													
Sectors culturals	5							•		•	•	•	•
Cultura escrita	8	•				•	•	•	•	•	•		•
Patrimoni	6		•				•	•	•	•			•
Museus (inclou galeries d'art)	10	•	•			•	•	•	•	•	•	•	•

		Enquestes analitzades											
		Cultural Consumption and Participation	Anuario de Estadísticas Culturales	Expand the Universe of Participating Art Events - Arts Participation and Consumption Survey	Arts Education Survey Results	Documentation of statistics for Cultural Habits Survey	Encuesta de Hábitos Culturales	Encuesta Bienal de Culturas	El consum cultural a les Illes Balears	CEI2010: Philadelphia Cultural Engagement Index	La participación cultural en la Comunidad Valenciana	Statistique de poche de la culture en Suisse	Enquesta de participació cultural de Catalunya
Arxius	2		•					•					
Biblioteques	8		•			•	•	•	•	•		•	•
Arts escèniques	10		•	•		•	•	•	•	•	•	•	•
Música	8	•				•	•	•	•	•		•	•
Cinema i audiovisuals, sèries	10	•	•			•	•	•	•	•	•	•	•
Arts visuals	5			•		•	•	•		•			
Assumptes taurins	2		•					•					
Jocs digitals	6					•	•	•		•	•		•
Llengua													
Idioma en què es consumeix cultura	4						•		•		•		•
Internet													
Internet	6	•	•					•	•	•			•
Accés a Internet	7		•				•	•	•	•		•	•
Tipus d'activitat a Internet	7		•			•	•	•		•		•	•
Transformacions culturals i cultura ciutadana													
Transformacions culturals i cultura ciutadana	2							•		•			

		Enquestes analitzades											
		Cultural Consumption and Participation	Anuario de Estadísticas Culturales	Expand the Universe of Participating Art Events - Arts Participation and Consumption Survey	Arts Education Survey Results	Documentation of statistics for Cultural Habits Survey	Encuesta de Hábitos Culturales	Encuesta Bienal de Culturas	El consum cultural a les Illes Balears	CEI2010: Philadelphia Cultural Engagement Index	La participación cultural en la Comunidad Valenciana	Statistique de poche de la culture en Suisse	Enquesta de participació cultural de Catalunya
Activitat física i esports													
Activitat física i esports	3							•	•			•	
Espai públic													
Espai públic	1							•					
LGTBI													
LGTBI	1							•					
Cultura democràtica													
Cultura democràtica	2							•		•			
Religió	3							•		•		•	
Homosexualitat	1							•					
Dret a vot	2							•					
SIDA	1							•					

Altres publicacions de la sèrie Cultura

Eines

- 1 La comunicació de la cultura als municipis
- 2 Reglament del Servei d'Arxiu Municipal
- 3 Les dades culturals. Consideracions ètiques, problemes i oportunitats
- 4 Repertori de normes legals per als arxius municipals
- 6 Els impactes de la cultura. Metodologia per a l'estudi dels impactes d'esdeveniments culturals
- 7 L'equitat en les polítiques culturals. Estudi de casos amb metodologia de recerca participativa
- 8 Model de reglament de cessió d'ús dels espais i els equipaments culturals de gestió municipal
- 9 L'ocupació cultural en l'àmbit públic
- 10 Manual de desenvolupament d'audiències. Des de la proximitat

Estudis

- 1 Art contemporani i acció local
- 2 Més enllà del binomi cultura i educació: aproximacions des de l'àmbit local